49Ր. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1993 Գ. ՀԱՏ. ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 – 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1907 12 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1325 20 ԶԻԼՔԱՏԷ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grande Rue de la Sublime Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիոյ Մեծ Փողոցի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանկունքի Էֆքեար

ՀԱՅԱԿԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : ارمیاس فرید
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱՅՍ ԵՎ ԱՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆԽԻԿ Տարեկան Վեցամսեայ
Գալոց համար 80 ղր. 50 ղր.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 ֆր. 14 ֆր.
ՏԱՐԱԾԱԲԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր գայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Ջղային ընդհանուր գերագրգռութիւն մը ունի իբր յատկանիշ դարը, որուն մէջ կ'ապրինք։ Բանաստեղծութիւնը, նկարչութիւնը, երաժշտութիւնը և գեղարուեստի ուրիշ ճիւղեր ալ այդ գերագրգռութիւնը իր զայրագնութեան հասցնելու պարտականութեան մէջ կը տեսնեն ինքզինքնին։ Այլ եւս նոր սերունդին համար մատչելի չեն հին գեղեցկութիւնները, հին արուեստը, ուր այնքան ճշմարիտ, այնքան բնական երանգներ կան։ Այս անկապաշտութիւնն չրջանին մէջ, գերագրգռուած միտքեր, անկարող՝ զգալու կանոնաւոր մտաւորականութեան մը արտադրած վսեմութիւնները պէտք կը տեսնեն նոր յղզեր, նոր գիծեր, նոր երանգներ ստեղծելու։

Իրենց այդ ջղային վիճակին մէջ անոնք առաջուր կը կոխեն հին ներդաշնակութիւնները, անկանոնութիւններու, ազեղութիւններու հաւաքումով գեղեցիկը գտնելու համար։ Այս վանտալական տրամադրութիւններուն մէջ աւելի ծանօթ է մեզի ֆրանսական անկապաշտ գրագէտներէն ոմանց փորձած գրչանութիւնը որ բարեղաղաղաբար ձախողուած մը եղաւ։ Այո՛, շատ քիչ կեանք ունեցաւ Մալարմէի դպրոցը։ Այսօր այդ դպրոցը կազմող գրագէտները ամէնքն ալ թօթափած են այդ տգեղապաշտ արուեստին —եթէ կարելի է այպէս անուանել — լուծը։ Դասալիք մըն է Ժան Մորէաս, որ վերադարձաւ իր հելլենական վճիտ և բիւրեղեայ արուեստին, դասալիքներ են Հանրի տը Բէնիէ, Ֆէրնան Կրէկ, Հանրի Պարպիւս, Գամիլ Մօքլէր և ուրիշներ։

Իսկ Վէրլէն, ան յաւէտ մնացած է անբիծ կոյս հոգին, իր բանաստեղծութիւններէն շատերը դասական գեղեցկութեան տիպարներ պիտի դառնան, ան իր արտաքին կեանքովը անկապաշտ մը, աւելի ճիշդ, անկեալ մը, կը պահէր իր մէջ գերանուրբ հոգի մը, չափազանց զգայուն և խղճամիտ միեւնոյն ատեն իբր բանաստեղծ։

Եթէ Վէրլէն չպարէր այդ պօհէմի կեանքը, երբեք այն խանդավառութիւնով չպիտի ընդունուեր կարգ մը Ratéներու կողմէ, որոնք անոր շուրջը բոլորուած անոր ճառագայթումէն իրենք ալ լուսաւորուիլ փափաքեցան։ Վէրլէն իբր Պուրժուա ապրելով նոյն անտարբերութիւնով պիտի ընդունուէր նոր սերունդի այդ բանաստեղծակներէն ինչպէս սովոր են վերաբերուիլ անոնք Ռօսթանի կամ նման բաղդաւոր արուեստակիցի մը հանդէպ։

Անոնք կեանքի պայքարին մէջ լրենց ձախողածին դառնութիւնը կը թափեն արուեստին վրայ։ գոգցես անկէ վրէժ լուծելու համար։ Ճշմարիտ աւերողներ, որոնք սին փառք մը կը տեսնան նման այն գոռոզութեան զոր կը զգայ պզտիկ տղեկ մը կոտրելով գեղեցիկ խաղալիք մը որուն խելք չէ հասցուցած։

Սիւլլի Բրիւտոմ այդ դպրոցի աշակերտներուն համար խորհող-գիտուն մըն է լոկ, անհաւասար անչուշտ իրենց խորհրդապաշտ պետերուն։ Միւսէ Հիւգօ և Լամարթին երեք ամենամեծ բանաստեղծները, օրօր երգողներ են միայն, իսկ Թէօտոր տը Պանվիլ, Գաթիւլ Մէնտէս, Բօլ Ուրժէ մասրիկաներ վրդոներ են։ Ֆրանսուա Գոբէ հէքեաթներ պատմող մը։

Այս հասանքը, իր ներգործութիւնը ունեցած է դժբաղդաբար մեր մէջ ալ։ Մեր գրագէտներէն ոմանք այդ խորհրդապաշտ ճաշակը մտցուցին մեր մէջ, և այսօր նոր գրողներու հակումը դէպի այդ անիմաստ գրականութիւնը կը ձգտի։ Բարեբաղդաբար նորագոյն բանաստեղծ մը, զգայուն խառնուածքով, և անձերի արուեստագէտ մը, Միսաք Մեծարենց զերծ մնաց այդ fatal ներգործութենէն, անոր համար որ բանաստեղծ մըն էր ինք երբ դեռ Ռէմի տը Կուրմոնի անունը չէր լսած և այս բարեբաղդութեան է որ կը պարտինք «Միածան»ը։ Արտաչէս Յարութիւնեան իր Mercureի ընթերցողի յոխորտանքովը կը նայի վերէն մեր խեղճ գրականութեան վարպետներուն վրայ։ Արգահատանք մը ունի ան Սիպիլի, Փանսսեանի վրայ որոնք չեն կապկեր խորհրդապաշտ գրականութիւնը։ Ասով մէկտեղ Յարութիւնեան պիտի մնայ մեր զգայուն և նկարիչ բանաստեղծը, թէև այս վերջին յատկութեան մէջ չունի ա՛յն Սիպիլի և ո՛չ Փանսսեանի երաժշտական և հեզասահ լեզուն։ Ան պիտի մնայ Մոմբի բանաստեղծը, և Յոպոպ թռչունին հէքեաթին աղուը։

Սակայն մեր նոր բանաստեղծներէն ո՞վ կրնայ ըսել թէ իր ճաշակի առաջին կրթիչը եղած չէ Փանսսեան։ Անցեալ սերունդին բանաստեղծը, այսօր անոյշ ֆանթէզիսթ մը հաւաքել կ'ուզեն առանձնանք որ անոր չնորհիւ առին իրենց առաջին քայլերը գրականութեան մէջ։ Անուրանալի է որ ամէն գրող, քիչ կամ շատ, բան մը կը պարտի Փանսսեանի, գէթ իբր տաղաչափութեան և լեզուի արուեստագէտի մը։

Ճշմարիտ անտարբերութիւն մը ունի Փանսսեանի հանար նոր սերունդին այն դասակարգը որ կարդացած է Ermitageի և Plumeի մէկ քանի թիւեր։ Դէմ գրական պարկեշտութիւնով խոստովանելու է թէ Փանսսեան մեզի համար շատ դիւրահասկընալի եղանակ մը նուագէ զոր չենք կրնար գնահատել, անոր համար որ շատ դիւրութեամբ կը հասկնանք։ Այդ խորհրդապաշտ բանաստեղծները Ֆոյ հոգիներ կը փնտռեն։ Նոյն զգայութիւններով օժտուած էակ մը միայն կարող է զանոնք հասկնալ, ամէն անոնք որ հասկնալ կը կարծեն, հոգեբանական mirageի մը զոհ կ'ըլլան։ Մինչ Փանսսեան միմիայն տղաքը զուարճացնող, կամ աշխարհիկ բանաստեղծութիւններ գրող բանաստեղծը չէ, ո՛չ ալ հասարակ ֆանթէզիսթը կամ յանգաբանը։ Որքան զգայուն էջեր ունի, կարդացէք իր մէկ trioletն «Լայն ուղղներու քով։ . . Սիւլիբրիւտոմեան չեշտով գրուած. «Միրահարութիւնը» որուն մէջ մանկ. ամբծութիւն մը կայ և ուրիշ բազմաթիւ նմոյշներ։ Տղոց բանաստեղծը, ան՝ Փանսսեանի սառորգելիներէն մին, զոր ամէնէն նախանձելին կը համարիմ ես։ Գիտէք որքան դժուար է գտնացնել այդ պզտիկ, անմեղ հոգիները։ Ամէնքս ալ մեր փորձառութեամբ գիտենք թէ Փանսսեան յաջողած է ատոր մէջ։ Վիքթոր Հիւգօյի գեղեցիկ էջերէն չեն Մեծ հայր բլլալու արուեստին բանաստեղծութիւնները և կը կարծեմ թէ Փանսսեան կըրցած է հաւասարիլ անոր եթէ գերազանցած չէ։

Սիպիլ պառնասեան բանաստեղծուհին է անոնց համար, երբ պառնասեան ըսեն, արգահատանքի թեթեւ ժպիտ մը ունին։ մաքուր, կատարեալ արուեստը անտարբեր կը ձգէ զիրենք, մինչեւ հիմա ունեցած ենք այնքան երաժշտական և դիւրասահ բանաստեղծութիւններ։ Սակայն մեզի պէտք են René Arcosի, Duhamelի պէս շաղփաղփներու անիմաստ շաղակրատութիւնները։

Իսկ՝ «Ամբարտաւան կուրծք, մարմարէ ծիծերով»ի հեղինակը, ան եթէ յաղնութիւնը յանձն առնէր աշխատելու իր բանաստեղծութիւններուն վրայ, զանոնք կիտուածելու, երանգաւորելու մէջ չի յոգներ, չէ՞ որ մեր լաւագոյն բանաստեղծը կը դառնար։ Կասման կէտերու, interligneներու և գլխագիրներու բանաստեղծները պիտի կրնային արտադրել Վառարանի կամ Զատիկի պէս էջեր։

Այս profession de foïն, այս յուսաթեան գաղափարներս թերեւս ծիծաղելի թուին նոր սերունդին esthètներուն կողմէ։ Սակայն չեմ ուզեր որ օր մը Ռենէ Արքօսի կամ Իսմէր-Վալտորի հիացողներ բանաստեղծութիւն մը գրեն ուր մոլորակը չփոթեն արքանեակի մը հետ։

ԴԱՒԹ. ԹՈՒՂԼԱՃԵԱՆ

«ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ ՈՒՆԷԻ»

«Ինչ է կեանքիդ գաղտնիքը», հարցուց անգամ մը է իզապէլ Պարէդ Պրաունինգի Զարլս Քինկսլիի. «ըսէ՛ ինծի, որպէս զի ես ալ իմս յաջողցնեմ։ «Բարեկամ մը ունէի» եղաւ պատասխանը։

«Բարեկամ մը ունէի». կա՛յ աւելի քաղցր բան մը աշխարհի մէջ՝ քան սա գիտակցութիւնը թէ քու բոլորտիքդ կը գտնուին հաւատարիմ, ուղղամիտ, բարեսիրտ բարեկամներ, որոնց սէրը հաստատուած չէ նիւթական նկատումներու վրայ։ Բարեկամներ որոնք կը սիրեն մեզ աւելի ձախորդութեանց քան թէ յաջողութեան ց միջոցին։

Մտածեցէ՛ք անգամ մը թէ ինչ մեծ բարիք է ունենալ բարեկամներ որոնք մի՛չտ կը փնտռեն մեր շահը, մի՛չտ կ'աշխատին մեր օգտին համար, ամէն առիթիւ յուսատու խօսք մը ունին իրենց շրթունքներուն վրայ, կը պաշտպանեն մեր ընկճուելու ենթակայ եղող կողմը, կը վերցնեն զրպարտութիւններ և վերջապէս միշտ կը ջանան բարձրացնել մեր վարկը՝ դէմը առնելով այն կարգ մը դժուարութեանց որոնց տեղի տուած ենք դժբախտ ժամու մը մէջ։

Առեւտրական գործի մը սկզբնաւորութեան միջոցին կա՛յ աւելի մեծ դրամագլուխ մը՝ քան բարեկամներու առատութիւնը։ Քանիներ, որոնք յաջողած են կարգ մը ձեռնարկութեանց մէջ, պիտի կրմնցնէին իրենց ամբողջ դիրքը եթէ ժամանակին չհասնէին բարեկամներու քաջալերութիւնները։ Որքա՜ն ամուլ պիտի ըլլար մեր կեանքը՝ եթէ անոր մէջէն հանէինք ի՛նչ որ կատարած են միայն բարեկամներ։ Եթէ մտադրած ես գործի մը սկսիլ և կ'ըսպասես պաշտպաններու՝ կա՛յ աւելի յարմարագոյն միջոց մը քան բարեկամութիւններու հաստատումը։ Եթէ առեւտրական ձեռնարկութեան մը սկզբնաւորութեանը մէջ կը գտնուիս՝ հաւատարիմ բարեկամներու պատկառելի թիւ մը մեծագոյն քաջալերութիւնը պիտի ըլլայ քեզի ու պիտի բերէ բազմաթիւ յաջախորդներ։ Ըսուած է թէ բախտը սահմանուած է բարեկամութենէ։

Շատ հետաքրքրական և օգտակար պիտի ըլլար՝ եթէ կարենայինք վերլուծել յաջողակ և յարգուած մարդոց կեանքը և գտնել անոնց յաջողութեան գաղտնիքը։ Ես ունիմ ծանօթ մը որուն կեանքը երկայն ժամանակ զգուշութեամբ ուսումնասիրած եմ և կը հաւատամ թէ իր յաջողութիւնը գտնէ հարիւրէն քսան կը պարտի բարեկամներ սրբաշահելու իր նշանակելի կարողութեանը։ Դպրոցին ու Գոլէճին մէջ շատ իր բարեկամներուն միջոցաւ հասաւ ա՛յն տեսակ դիրքերու՝ որոնք ո՛չ մէկն բան, դեռ քանի՞ քանի՞ մարդիկ կ'ուզէք, որ այս ոճիրին չուրջ անցած դարձածները հասկնալու պաշտօնով կ'աշխատին այս պատուս, կը կարծէք՝ որ ձեր լռութիւնովը կարող ըլլաք խընդիրը պարակել։ Եթէ մէկ քանի վայրկեան ալ չարունակէք ձեր լռութիւնը, գործը Դատական իշխանութեան պիտի յանձնուի, ուր ոչ ոք նկատի կ'առնէ ձեր հոգեկան կացութիւնն ու յուզումը։

Պէոթ դեռ կը չարունակէր լալ, բացայայտ էր որ բուռն պայքար մը կը մղէր թշուառ աղջիկը սրտին ու մտքին հետ։ Հարցաքննիչը կարուկ շեշտով մը։

—Բսել է որոշած էք չարունակել ձեր լռութիւնը, այնպէս չէ՞, ըսաւ, կրմնցնելիք ժամանակ չունիմ, հիմա օրիորդ Պէոթ Լիսթրալի իբր մարդասպան ամբաստանուած ըլլալը պիտի իմացնեմ տիկ. Շամպրիի որ շատ կը սիրէ զձեզ։

Խեղճ աղջկան յուզումը ծայր աստիճանին հասած էր, դողդղալով ծունկի եկաւ ու քարերը անգամ լացնող ձայնով մը,

—Աստուծոյ սիրուն սա բանը մ'ընէք, ըսաւ, այսչափը բաւական է, գթացէ՛ք վրաս, ինչ որ կ'ուզէք ըրէք ինձ, բայց անոր բան մը մի իմացնէք։

Հարցաքննիչը տպուած թուղթի մը ներկայեց սղագրիչ քարտուղարին ու պաշտօնական շեշտով մը,

—Ասոր վրայ նշանակեցէք թէ օրիորդ Պէոթ Լիսթրալ բանտարկուած է, ըսաւ։

Թշուառ աղջիկը այն ատենն յուզուած էր որ, չլսեց իսկ իր բանտարկութեան վճիռը. վայրկեան մը ետք տեղէն շարժելու անկարող վիճակի մը մէջ ինկաւ թիկնաթոռին վրայ, դատաւորը անմիջապէս կանչեց բարապանները որոնք նախնական խնամքներ մատուցին դեռատի աղջկան ու զայն փոխադրեցին յարակից սենեակը, անկէ բանտ առաջնորդելու համար զայն։

ԺԲ.

ՍՐՏԱՃՄԼԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

Կասթօն Տարսի հօրեղբօրը քովէն մեկնելէ ետք չէր կրցած փարատել տխրութիւնը ու անընդհատ կը մտածէր գործին վերջաւորութեանը վրայ, թէեւ բացարձակ կերպով վստահ էր Օր. Պէոթի անմեղութեանը և սակայն մինչեւ որ դրական պատասխան մը չստանար չէր կրնար սիրտը հանդարտեցնել, հարիւրաւոր կասկածներ մտատանջութիւններ իրարու կը յաջորդէին, որոնց չկրնալով յաղթել որոշեց փոխանակ ուղղակի տուն երթալու, պաշտօնատան դրսի դրան առջեւ սպասել հոգեբաշխը ու անկէ իմանալ Պէոթ Լիսթրալի արդարացման վերջնական արդիւնքը։

Կասթօն երբ վար իջաւ, տեսաւ որ իր կառապանն ու հօրեղբօրը կառապանը քիթ քիթի կը տեսակցէին դրան առջեւ, ուր ոստիկան զինուոր մըն ալ կեցած էր. երբ անոնց մօտեցաւ, հասկըցաւ որ Օբէոբայի ոճրին վրայ կը խօսէին, այս դէպքը ալ տարածուած էր ամբողջ Բարիզի մէջ։ Կառապանները երիտասարդը տեսնելուն պէս իրենց աթոռակին վրայ ցատկեցին ու յարգական դիրք մը առին, ոստիկան զինուորն ալ մեծ դռնէն անցաւ գնաց։ Կասթօն փոխանակ կառք նստելու, սկսաւ վեր վար երթեւեկել դաւիթին մէջ. թշուառ աղջիկը ինք մատնած էր անխելքութեամբ և հիմա խղճի խայթէն կը տանջուէր, պարապ տեղը այսչափ յուզում պատճառելուն համար անոր. իր կարծիքովը ժամէ մը պիտի վերջնական հարցաքննութիւնը և Պէոթ քիչ ետքը դուրս պիտի ելլէր ու իրեն հետ տուն պիտի վերադառնայիս։ Այ անկարելի էր Կասթօնի համար տուն վերադառնալ, առանց օրիորդ Պէոթը տեսնելու և անոր անմեղութեանը դրականապէս համոզուելու։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(41)(

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՒԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

Հարցաքննիչ դատաւորը խորթափանց ակնարկը Պէոթի վրայ ուղղած՝ անոր ամենէն աննշան շարժումն իսկ աչքէ չէր վրիպեցներ, հասկնալու համար թէ իր խօսածները ինչ տպաւորութիւն ըրած էին, ճարտար դատաւորը չարունակելով իր մտերմական յորդորները դեռատի աղջկան,

—Վստահեցէ՛ք ինձ, օրիո՛րդ, ըսաւ, ճշմարտութիւնը խոստովանեցէ՛ք, հաւատացէ՛ք որ ձեր վստահութիւնը չարաչար պիտի չգործածեմ բնաւ, խոստովանեցէք որ ձեր ընկերուհիներէն մէկուն հրաւէրով Օբերայի պարահանդէսը գացիք։

—Ոչ, ես ընկերուհի չունիմ բնաւ։ Պարոն Լիսէ նկատելով որ անուշութիւնով պիտի չկրնայ խոստովանութիւն մը կորզել Պէոթ Լիսթրալի բերանէն, որոշեց հասարակ ոճրագործներու պէս վարուիլ անոր հետ ալ, և սակայն խղճով չէր հաւատար որ այն փափուկ, պարկեշտ ու պատուաւոր աղջիկը սպանած ըլլար Ժիւլիա Տօրսիվալը, ուստի միջին ընթացք մը բռնելով,

—Քանի որ Օբէբայի պարահանդէսը չգացիք, ձեր քրոջ բնակարանը չհանդիպեցաք, ուրեմն ի՞նչպէս անցուցիք գիշերուան այն հինգ ժամերը, հարցուց, ստիպուած էք այս առթիւ բացատրութիւն տալ, խօսեցէք չո՛ւտ. պէտք է գիտնաք որ հարցաքննիչը խոստովանահայր մըն է, որուն կարելի է վստահիլ ամէն գաղտնիք, ձեր ըսելիքները իմ ու ձեր միջեւ պիտի մնան միայն, ոչ ոք պիտի լսէ անոնց ամենէն աննշան մանրամասնութիւնն իսկ, ձեր լռութենէն կ'ենթադրեմ որ անպատճառ կը զուարճանայիք ձեր սիրած մէկ երիտասարդին հետ, որուն անունը չէք ուզեր հրապարակել։

Այս խօսքերը ցնցեցին օրիորդը որ չկրնալով աչքերէն հոսող արցունքը զսպել, սրտաճմլիկ հեկեկանքով մը։

—Այո՛ կ'ենթադրէք թէ սիրահար մը ունիմ ու անոր հետ ապօրէն յարաբերութեան մէջ կը գտնուիմ, ինչ մեծ նախատինք, Աստուա՛ծ իմ։

—Նախատինք չէ՛ օրիորդ, ես ճշմարտութիւնը հասկնալու համար ստիպուած եմ այսպէս ենթադրել, յանցանքը ձերն է որ փոխանակ ճշմարտութիւնը պարզելու, կը յամառիք վատնդաւոր լռութեան մը մէջ ու իմ կարծիքներս սխալ ճամբու մը կառաջնորդէք, պատուաւոր մարդ մը չտատամիր խոստովանելու թէ ինչպէս անցուց ժամանակը. ով որ կը պահէ, անպատճառ գաղտնիք մը ունի, բայց օրէնքը վերջապէս կը հարկադրէ մարդը խօսելու, ո՛չ միայն օրէնքը, խիղճն ալ պարտականութիւն կը դնէ որ պատուաւոր մարդը խօսի ճշմարտութիւնը ու չհարկադրէ Արդարութիւնը ա՛ս կամ ա՛ն անմեղը իբր կասկածելի նկատելու։

Պէոթ չարունակ կ'արտասուէր։

—Ձեր այս յուզումէն չեմ ուզեր օգտուիլ, օրիորդ, ըսաւ վեհանձն հարցաքննիչը, քիչ մը դուք ձեզի եկէք, չունչ առէք, ա՛խ եթէ գիտնայի՛ք թէ ո՞րչափ անձկութեան մէջ եմ ձեր անմեղութիւնը ապացուցանող խոստովանութիւն մը լսելու համար ձեր բերանէն. չե՛մ գիտեր թէ ինչո՞ւ կը լռէք, ինչո՞ւ չէ՛ք ուզեր պատասխանել, մէկու մը անունը կամ գաղտնիքը չհրապարակելու համա՞ր է արդեօք ձեր այս լռութիւնը, ա՞րդեօք սխալ, դուք խոստովանիք թէ ոչ, ես կրնամ հասկնալ ամէն բան, դեռ քանի՞ քանի՞ մարդիկ կ'ուզէք, որ այս ոճիրին չուրջ անցած դարձածները հասկնալու պաշտօնով կ'աշխատին այս պատուս, կը կարծէք՝ որ ձեր լռութիւնովը կարող ըլլաք խընդիրը պարակել. եթէ մէկ քանի վայրկեան ալ չարունակէք ձեր լռութիւնը, գործը Դատական իշխանութեան պիտի յանձնուի, ուր ոչ ոք նկատի կ'առնէ ձեր հոգեկան կացութիւնն ու յուզումը։

Պէոթ դեռ կը չարունակէր լալ, բացայայտ էր որ բուռն պայքար մը կը մղէր թշուառ աղջիկը սրտին ու մտքին հետ։ Հարցաքննիչը կարուկ շեշտով մը։

—Բսել է որոշած էք չարունակել ձեր լռութիւնը, այնպէս չէ՞, ըսաւ, կրմնցնելիք ժամանակ չունիմ, հիմա օրիորդ Պէոթ Լիսթրալի իբր մարդասպան ամբաստանուած ըլլալը պիտի իմացնեմ տիկ. Շամպրիի որ շատ կը սիրէ զձեզ։

Խեղճ աղջկան յուզումը ծայր աստիճանին հասած էր, դողդղալով ծունկի եկաւ ու քարերը անգամ լացնող ձայնով մը,

—Աստուծոյ սիրուն սա բանը մ'ընէք, ըսաւ, այսչափը բաւական է, գթացէ՛ք վրաս, ինչ որ կ'ուզէք ըրէք ինձ, բայց անոր բան մը մի իմացնէք։

Հարցաքննիչը տպուած թուղթի մը ներկայեց սղագրիչ քարտուղարին ու պաշտօնական շեշտով մը,

—Ասոր վրայ նշանակեցէք թէ օրիորդ Պէոթ Լիսթրալ բանտարկուած է, ըսաւ։

Թշուառ աղջիկը այն ատենն յուզուած էր որ, չլսեց իսկ իր բանտարկութեան վճիռը. վայրկեան մը ետք տեղէն շարժելու անկարող վիճակի մը մէջ ինկաւ թիկնաթոռին վրայ, դատաւորը անմիջապէս կանչեց բարապանները որոնք նախնական խնամքներ մատուցին դեռատի աղջկան ու զայն փոխադրեցին յարակից սենեակը, անկէ բանտ առաջնորդելու համար զայն։

ԺԲ.

ՍՐՏԱՃՄԼԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

Կասթօն Տարսի հօրեղբօրը քովէն մեկնելէ ետք չէր կրցած փարատել տխրութիւնը ու անընդհատ կը մտածէր գործին վերջաւորութեանը վրայ, թէեւ բացարձակ կերպով վստահ էր Օր. Պէոթի անմեղութեանը և սակայն մինչեւ որ դրական պատասխան մը չստանար չէր կրնար սիրտը հանդարտեցնել, հարիւրաւոր կասկածներ մտատանջութիւններ իրարու կը յաջորդէին, որոնց չկրնալով յաղթել որոշեց փոխանակ ուղղակի տուն երթալու, պաշտօնատան դրսի դրան առջեւ սպասել հոգեբաշխը ու անկէ իմանալ Պէոթ Լիսթրալի արդարացման վերջնական արդիւնքը։

Կասթօն երբ վար իջաւ, տեսաւ որ իր կառապանն ու հօրեղբօրը կառապանը քիթ քիթի կը տեսակցէին դրան առջեւ, ուր ոստիկան զինուոր մըն ալ կեցած էր. երբ անոնց մօտեցաւ, հասկըցաւ որ Օբէոբայի ոճրին վրայ կը խօսէին, այս դէպքը ալ տարածուած էր ամբողջ Բարիզի մէջ։ Կառապանները երիտասարդը տեսնելուն պէս իրենց աթոռակին վրայ ցատկեցին ու յարգական դիրք մը առին, ոստիկան զինուորն ալ մեծ դռնէն անցաւ գնաց։ Կասթօն փոխանակ կառք նստելու, սկսաւ վեր վար երթեւեկել դաւիթին մէջ. թշուառ աղջիկը ինք մատնած էր անխելքութեամբ և հիմա խղճի խայթէն կը տանջուէր, պարապ տեղը այսչափ յուզում պատճառելուն համար անոր. իր կարծիքովը ժամէ մը պիտի վերջնական հարցաքննութիւնը և Պէոթ քիչ ետքը դուրս պիտի ելլէր ու իրեն հետ տուն պիտի վերադառնայիս։ Այ անկարելի էր Կասթօնի համար տուն վերադառնալ, առանց օրիորդ Պէոթը տեսնելու և անոր անմեղութեանը դրականապէս համոզուելու։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԻՈՑ ՆԱՒԱՑԻՆ ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՐԱՀԻՆ ԽԱՂԱՂԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ.— Եթէ Ճարն ձայն չհանեց, մեծ աղմուկ չըրաւ ամերիկեան վերջին նաւային չարժումներուն դէմ, իր զինակիցը՝ Անգլիա՝ նաւային նոր կարգադրութիւններ կ'ընէ Խաղաղականի համար։ Ծովային նախարարութիւնը որոշից Խաղաղականի և Հիւսիսային Ամերիկայի նաւախումբ մը հատատել, եօթը յածանաւերէ բաղկացեալ։ կը կարծուի թէ այս նաւախումբին խարխիսը պիտի ըլլայ Էսքիմալթ։

Էսքիմալթ Վանքուվէր կղզիին արևմտեան ծովեզերքին վրայ նաւահանգիստ և ածխային կայան մըն է։

ԱՀՌԵԼԻ ԵՂԵՐԵՐԴՈՒԹԻՒՆ.—ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՈՒՐ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ՅԱՃԱԽՈՐԴԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ.— Նիւ Եորք կը հեռագրեն.— Սպանութիւններ և անձնասպանութիւններ բաւական չատ թուով տեղի կ'ունենան սեղանաւորական այս ամենամեծ տագնապին մէջ, ինչպէս ապէց առաջ գրուեցաւ։ Ուրբաթ կէս օրին երկու նոր զոհեր ալ աւելցան ա՛յն ահաւոր ցանկին վրայ, որուն գլուխը կը գտնուին Մր. Պաքնէյ, Նիքերպոքքր Թրըսթին նախագահ, և Մր. Մաքսուէլ, Պրուքլին Օրօ Պանքին նախագահը, որոնց մահերը արդէն ծանուցուեցան։ Այս անգամ սպաննուողն է Մր. Ճէյմս Օլիֆէնթ, սակարանական միջնորդ, որ իր պաշտօնատեղին մէջ զարնուեցաւ Մր. Զարլզ Կայկերի կողմէ, նախկին բժիշկ մը անգլիական բանակին մէջ. Ճէյմս Օլիֆէնթ և Ընկ. միջնորդական Տան հին յաճախորդ մը։

Մր. Կայկը երեք հարուած արձակեց։ Առաջինը վրիպեցաւ, երկրորդը Մր. Օլիֆէնթի փորը մտաւ, իսկ երրորդը Մր. Կայկը իր իսկ ուղեղին մէջ պայթեցուց։ Ճիշդ գործի ժամանակ էր որ այս կրկին տուամը տեղի ունեցաւ։ Սակարանի և մեծ Պանքաներուն փողոցը լեցուած էր միջնորդներով, նօտարներով և իրենց պաշտօնատեղիները վերադարձող անձերով։ Հարիւրաւոր մարդիկ լսեցին հարուածները, և գրեթէ անմիջապէս խուռն բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ չէնքին դուրսը, ամենքն ալ անձկութեամբ լեցուն իմանալու համար բուն եղելութիւնը։

Օլիֆէնթ Տունը հնօրեայ հաստատութիւն մըն է, և ծանօթ է ամենուն, Նիւ Եորքի սեղանաւորական աշխարհին մէջ։ Իրենց կեդրոնը կը գտնուէր ահագնաչափ չէնքի մը մէջ, և դէպի իրենց սենեակները տանող սանդուխին վրայ միշտ բազմութիւնը պակաս չէր։ Առուտարանի վիճակ մը կը տիրէր չէնքին մէջ և դուրսը, անցեալ Նոյ.ի ամէնէն չփոթ օրերը յիշեցնող, երբ գիշերը Պանքաներուն շուրջ կը բանակէին և կը սպասէին ամբողջ օրը իրենց դրամը ետ առնելու։ Մր. Օլիֆէնթ միջահասակ մարդ մըն էր, և մեռաւ հիւանդանոց տարուելու միջոցին։ Նոյն միջոցին Զարլզ Կայկերի անկենդան մարմինը փռուած էր Մր. Օլիֆէնթի պաշտօնատան յատակին վրայ։ Մր. Կայկը չատ ծանր կորուստներ կրած էր վերջին սեղանաւորական տագնապին մէջ, և ա՛ռ տպաւորութեան տակ կը զննուէր թէ միջնորդները կրնան օգնել իրեն, եթէ կամք ընեն։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՑՍԸՐԸ ԵՒ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Պերլինեան թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ կայսր հրամանագիր մը հանելով, կը յայտարարէ թէ աւելի ուշադրութիւն պէտք է տրուի նաւային գրականութեան, և թէ այս մասին օտար երկիրներու գործերը մանաւոր ուշադրութեան արժանի են։

ՄՏՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄԸ.—Պալթիմօրի լուսնոսներու հիւանդանոցին վերատեսուչ Տքր. Օուէնսպայ բուժում մը գտեր է մտքի հիւանդութեան համար, մանաւանդ անչափահաս փոքրիկներու մտաւոր խանգարման յոյժ արգահատելի ձեւերուն համար։ Իր խուզարկութիւնները ցոյց կուտան թէ հիւանդութեան պատճառն է կլանս բիուohsի ծայրակղ հիւթամղումը, և որոշեց փորձել մինչեւ հիմա անծանօթ գործողութիւն մը, ա՛յն է՝ վերցնել այդ գեղձին հիւանդ մասը, սա՛ տեսութեան վրայ հիմնուելով թէ դարձեալ արեան անօթներ պիտի կազմուին անոր տեղը։ Արտասանմանի մանագէտ՝ բուն խորհուրդ հարցուց, որոնք համաձայն գտնուեցան իր կարծիքին, և Ցուլիսին գործողութիւն մը կատարուեցաւ հիւանդանոցին ամէնէն գէշ ենթականերէն մէկուն վրայ։ Փորձի ենթարկուած մարդը իր բոլոր կարողութիւնները վերտացաւ 24 ժամուան մէջ, բայց զննութեան տակ առնուեցաւ մինչեւ Հոկտ. երբ իբրեւ բուժուած ազատ արձակուեցաւ։ Այնուհետեւ ուրիշ չորս ենթականեր գործողութեան ենթարկուեցան և գործողութիւններէն երեքն ալ ամէն կերպով յաջողեցան։ Չորրորդը ա՛յն պատճառաւ չյաջողեցաւ, որովհետեւ հիւանդութիւնը վերջին ծայր առած գացած էր։ Այդ ենթական տարիներէ ի վեր երբեք բառ մը արտասանած չէր, և իր անձնական ունակութիւններուն մէջ աւելի անասունի կը նմանէր քան մարդկային էակի։ Գործողութենէն ի վեր մարդը կը խօսի և կ'ուտէ բնականին պէս, և կը հետաքրքրուի իրեն շուրջը անցած դարձածէն, թէեւ բոլորովին բուժուած չէ։

ՌՈՒՍ ՁՕՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Սթէօսէլ, Բայս, Ֆօք և Սմիրնով զօրավարները դատող զինուորական ատեանին վերջին նստին մէջ, զօրավար Կօրպաթօվսքի իր վկայութեան միջոցին պարզեց զօրավար Ֆօքի կատարած չարաշուք դերը։ Զօրավարը յայտարարեց թէ զօրավար Ֆօք «չարոգիոն էր թէ՛ զօրավար Սթէօսէլի և թէ Բօրիս Արթուրի համար։ Կոմս Վիթթէ պատրաստ է վկայութիւն տալ Տարնին Զինագիներուն ծախելու առաջարկութեան վրայ, բայց դատարանը տակաւին չահեկան չի նկատեր այս վկայութիւնը դատին գործնական տեսակէտով։

ՍԸՐ ԷՏՈՒԱՐԴ ԿՐԷՑԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊԷՐՈՒԻԹԻ ՄԷՋ.—ՖՐԱՆՍԱՑԻՈՑ ԶԳԱՑՈՒՄԸ.— Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին բանախօսութիւնը երկարօրէն կ'արտատպեն ֆրանսական թերթերը, որոնք մեծ գոհունակութեամբ կը գրեն այս մասին։ Հեղհեղէ բացայայտ կ'ըլլայ որ անգլիա-ֆրանսական համաձայնութիւնը ամբողջացուցիչ մասն է երկու երկիրներուն քաղաքականութեան, և որովհետեւ ասոր բարերար արդիւնքները ճանչցուած են հարաւային մարդոց բանախօսութիւններով, այդ համաձայնութիւնը երթալով ժողովրդական և իրական կ'ըլլայ Ֆրանսայի մէջ։ Թան երկու երկիրներուն յարաբերութեանց վրայ գրելով, կը յայտարարէ թէ ֆրանսական և անգլիական նաւատորմիղները քով քովի պիտի կռուին, եթէ ոչ է պատահականութիւն վտանգէ անոնց երկուքին շահերը։ Այսպէս երկու ժողովուրդներուն զգացումներուն միջեւ բարոյական վիճակութիւնը գործնական արժէքի մը ապացոյցը կուտայ հետզհետէ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՐԵՍԻՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹՈՇԱԿԸ.—Ֆրանսացի երեսփոխաններուն տարեթուակը 240 անգլ. ոսկիի բարձրացաւ։ Այս յանկարծումը մերթ ընդ մերթ զանազան առարկութիւններ կը յարուցանէ։ Երեսփոխաններէն ոմանք չեն ուզեր ընդունիլ յաւելուածական գումարը, ուրիշներ իրենց ընտրողներուն կը յայտնեն այդ մասը, ոմանք ալ մարդասիրական հաստատութեանց տալ կ'ուզեն։

ԱԴՄԱՆԴԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ.— Ամսթէրտամցի վարպետները և գործաւորները համաձայնութեան մը եկան նոր ապպրանքները դադրեցնելու համար, և եթէ կարելի է, գիները և թոշակները նոյն պահելու համար։ 4,000է աւելի գործաւորներ բոլորովին, իսկ հազարաւորներ մասամբ անգործ են։

Բարիզի մէջ ադամանդի խոշոր Տունի մը դժուարութեանց մատնուելուն վրայ չատ կը խօսուի։ Պարտքն երկու միլիոն ֆր. (80,000 սթերլին), թէեւ այս Տունը կրնայ ամսագլխուն անկարող ըլլալ իր յանձնառութիւնները կատարելու ամէն կերպով, ընդհանրապէս կը կարծուի թէ գոյքերը պիտի բաւեն պարտքերուն մեծագոյն մասը գոցելու, և թէ պիտի կարողանայ ժամանակին ամենքն ալ վճարել։

Քիմպրլիի ադամանդի հանքերու ընկերութիւնը չարաթական աշխատութիւնը հինգ օրուան զեղչեց։

ԱՒՍՏՐԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐ ԳԱՀԱՃԱՌԸ.— Աւստրիոյ Կայսրն մեծաչուք հանդէսով ընդունեց Պատուիրակութեանց ժողովը, և Նախագահին արտասանած ողջոյնի ճառին պատասխանեց հետեւեալ գահաճառով. «Անձնուիրութեան անկեղծ զգացմանց ապացոյցը զոր կուտաք ինձ, այս առթիւ արտայայտելով նաև ձեր ուրախութիւնն իմ ապաքինանս համար, ճշմարիտ գոհունակութեամբ կ'ունդ զիս։ Ընդունեցէք ուրեմն իմ ջերմագին շնորհակալութիւններս։ Մեծ հաճոյքով կրնամ ձեզ յայտարարել թէ Պատուիրակութեանց ժողովին վերջին նստաշրջանէն ի վեր Տէրութեան արտաքին յարաբերութիւնները չատ գոհացուցիչ վիճակ մ'ունին։ Արդէն անցեալ տարի միջազգային կացութեան մէջ ինչ ինչ հակառակութեանց մասին յառաջ եկած զգալի մեղմացումը կը շարունակէ այս տարի ալ և մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէ։ Ամէն ուրբաթեանց ջանքերն ուղղուած են օժանդակելու ընդհանուր խաղաղութեան աւելի եւս ամրանալուն, փոխադարձաբար անկեղծ յարաբերութիւններ մշակելով, որչափ հնար է։ Մեր քաղաքականութեան ճշմարիտ սկզբունքներուն պինդ փարած և կրթնած, և բոլոր Տէրութեանց հետ մշակելով կարի բարեկամական յարաբերութիւններ, աւելի եւս պիտի աշխատինք ապահովելու խաղաղութեան շարունակութիւնը, և ժողովուրդին զարգացումը, յառաջդիմութիւնն և բարօրութիւնը։ Իմ պատերազմական վարչութիւնս բանակին և նաւատորմիղին ընթացիկ պէտքերուն համար իր պահանջումները սահմանաւորած է։ Զինուորական արտասովոր վարկի մասին եւս պահանջումներն իրապէս կրճատուած կը թուին։ Համոզուած որ ձեզ մատուցուած առաջարկները ճշմարիտ երկրասիրական նկատումներով և անձնուիրութեամբ պիտի դատէք, յաջողութիւն կը մաղթեմ ձեզ, և երկիցդ օրհնութիւնը կը հայցեմ ձեր աշխատութեանց վրայ։»

ՔՐՈՆԻԿ

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երկէ իր չաբաթական նիստը կազմեց, Նախագահութեամբ Ս. Պաարիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպ. Ցովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Գարբրիէլ ՃԷվանիրճեան և Տ. Մովսէս Կէսարիկեան եպիսկոպոսները, Տ. Ղեւոնդ Դուրեան և Տ. Գրիգորիս Պալագեան վրդ.ները, Տ. Ցովհաննէս Մկրեան, Տ. Սահակ Տէր Սարգիսեան և Տ. Կարապետ Սանտալճեան աւագ քահանաները, և Տ. Միքայէլ Աշճեան, Տ. Հմայեակ Էքսէրճեան և Տ. Գրիգոր ՃԷպէճեան քահանաները։

1.— Տ. Մովսէս՝ Սրբազան Ուրֆայի առաջնորդական խնդրոյն վերաբերեալ բոլոր գրութիւնները քննելով, ընդարձակ տեղեկագիր մը ներկայացուցած էր ժողովին։ Ժողովը նոյն տեղեկագիրը Խառն Ժողովոյ նկատառման յանձնել արժան դատեց։

2.— Շուշիայի Թաղ. Խորհուրդը, տեղւոյն նոր քահանայ կարգուած Տ. Ղեւոնդ քհնյ. Տէր Աւետիսեանի, հայրապետական կոնդակը և իր քահանայութիւնը հաստատող վաւերացեալ վկայագիրները ժողովոյ ղրկած էր։ Ժողովը նոյն պաշտօնաթուղթերը քննելով, ընդունեց Թաղ. Խորհրդոյ ըրած կարգադրութիւնը։

3.—Լիմ անապատի ամբողջ միաբանութիւնը, առարկելով թէ վանահայր Տ. Սահակն Ծ. վրդ. Աղգաբեան, միայն կուուց անապատի գործերուն կրնայ հասնիլ, խնդրած էր զայն դադրեցնել Լիմի վանահայրութենէն։ Ժողովը պայաճ դատեց գրել այդ միաբանութեան որ ցոյց տայ նոյն անապատին վանահայրական ընտրելին։

4.—Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչը, քահանայից դասը և Թաղ. Խորհուրդը պաշտօնագրով մը յայտագրած ըլլալով թէ նոյն եկեղեցւոյն համար տասը պատուաւոր թաղեցիներէ բաղկացեալ դպրաց դաս մը կազմուած է, կը խնդրէր նոյն դասին վաւերացումը։ Ժողովը նոյն ընտրութիւնը օրինաւոր և յարմար դատելով հաստատեց։

5.—Ս. Պատրիարք Հայրը, մայրաքաղաքիս Դպրաց դասերու Կանոնագրին մէջ, Դպրապետի պաշտօնին վերաբերեալ տրամադրութեանց բարեփոխումը կատարած ըլլալով, բարեփոխեալ Կանոնագիրը ներկայացուց Ժողովոյ որ հաստատեց զայն։

6.— Տ. Աղան Ծ. վրդ. Համամ-ճեան գրով մը խնդրած էր, որպէս զի Աղգ. Հիւանդանոցի տխուր մթնոլորտէն դուրս հանուի։ Ժողովը որոշեց պատօնել զինքը որ մեկնի Դաարգիւղ իր պարագաներուն մօտ։

7.—Կեսարիոյ Էրքիլէթ գիւղի ազգայիները հանրագրով մը՝ իրենց եկեղեցւոյն և դպրոցին վիճակը պարզելով անօրինութիւն կը խնդրէին։ Ժողովը արժան դատեց Կեսարիոյ առաջնորդին ուշադրութեան յանձնել և կարեւորը տնօրինել։

Ժողովը ասոնցմէ զատ կարգ մը վարչական և ամուսնական խնդիրներով զբաղեցաւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը նախընթաց օր կայս. Պալատ գնաց։

ԱՐՄԱՇՈՒ նորընտիր փոխ-վանահայր Տ. Բարգէն Ծ. վրդ. Կիւլէսէրեան այս առաւօտ կը մեկնի Արմաշ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը Ս. Յակոբայ Որբանոցին Տեսուչ Նշան էֆ. Թորոսեանը իր պաշտօնէն դադրեցուցած ըլլալը յաւուկ նամակաւ մը Պատրիարքարանի հաղորդած է ի տեղեկութիւն։ Միւնոյն ատեն Նշան էֆ. Թորոսեան անժամանակ կերպով իր պաշտօնէն դադրեցուցուած ըլլալուն համար Ս. Պատրիարք Հօր բողոքագիր մը մատուցած է, առարկելով թէ տարւոյն ընթացքին մէջ օրէնք չէ ուսուցիչ մը դադրեցնել, երբ ոչ է հարկեցուցիչ պատճառ մը չի կայ, մանաւանդ որ ինք արդէն ամբողջ չրջան մը պաշտօնավարած է նոյն Հաստատութեան մէջ, և Հոգաբարձութիւնը իր կարողութիւնը ճանչնալով է որ ներկայ տարուան համար վերընտրած էր զինքը։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ. Գուշակեան երէկ Մէջսմբրիի չոգենաւով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ դէպի Սամսուն, անկէ իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

Տ. ԱՐՏԱՒԱԶԴ վրդ. Գալէնտէրեան, երէկ Պարիսաքարան ուղղած հեռագրով մը, նախընթաց օր իր պաշտօնատեղին Թոքատ՝ ժամանած ըլլալը հաղորդած է։

ԿՐՕՆԻ ուսմանց ծրագրի յանձնաժողովը երէկ իր առաջին նիստը կազմելով, նկատողութեան առաւ պատրաստուած ծրագիրը և անոր նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարելէ և հարկ եղած բարեփոխութիւնները ընելէ ետք որոշեց յառաջիկայ նստին մէջ զայն վերջնականապէս ամբողջացնել։

Տ. ՂԵՒՈՆԴ Վրդ. Դուրեան և Տ. Գրիգորիս Վրդ. Պալագեան, երէկ Կրօն. Ժողովոյ նիստէն վերջ Ազգ. Հիւանդանոց երթալով, այցելութիւն տուին Տ. Աղան Ծ. Վրդ.ի և անձամբ հաղորդեցին Կրօն. Ժողովոյ այն որոշումը, որով կ'արտօնուէր Տ. Աղան Վրդ. Ազգ. Հիւանդանոցէն դուրս ելնել և մեկնիլ Գասը գիւղ իր պարագաներուն մօտ։ Ս. Պատրիարք Հայրը որոշած է նաեւ յառաջիկայ Ս. Մնդեան տօնին առթիւ յիշեալին քարոզչական պաշտօն մը յանձնել։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ տասներկու տարուան հայիներուն քննութեան տեղեկագիրը Պարիսաքարան հասած է։

ՇՈՒԷՏԻ հանգուցեալ Օգքար թաղաւորին հոգեհանգստեան պատարագին՝ Պատ. Փոխանորդը ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր ներկայ գտնուած ըլլալով, դեսպան Մ. տ'Անքարսարտ, շնորհակալութեան համար քարթ ղրկած է Ն. Ամենապատ. Հութեան։

ՊԱՂՏԱՏԻ Պատ. Փոխանորդ Տ. Սերովբէ Վրդ. Սամուէլեան հեռագրած է Պատրիարքարան թէ համայ եղած է Պոլսոյ ճամբով երուսաղէմ մեկնելու համար։

ԳԱՏԸԳԻՒՂի Մխիթարեան Վարժարանի այս տարուան չրջանաւարտներէն Գ. Գ. Ահարոն Ս. Տատուրեան, Պետրոս Լսապալեան և Վարդան Դարպասեան՝ արժանի և յարմար դատուելով նոյն դպրոցական վարչութենէն, այսօր Իտալիա կ'ուղեւորին, Իտալական չոգենաւով։ Ցիշեալ պարոնները Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանի երկամեայ լրացուցիչ դասընթացքը աւարտելէ վերջ՝ պիտի անցնին Եւրոպոյ այլ և այլ հանալսարանները, իրենց մասնաճիւղերը կատարելագործելու համար։ Առաջինը պիտի հետեւի Գեղեցիկ-Դպրութեան (Belles-Lettres), երկրորդը՝ երկրաչափութեան և երրորդը՝ բժշկութեան։

ՄԱՐԱՇԻ նորընտիր միթէսարքիվ Վսեմ. Բէյրամ փաշա, իր պաշտօնատեղին ժամանած օրը, Տ. Կարիէ վրդ. տեղւոյն երեւելիներուն հետ մէկտեղ Ն. Վսեմութիւնը դիմաւորելով, բարի գալստեան մաղթանքներ ըրած է։

«Ցաճախ կը մտածեմ մարդ վրայ զոր կը սիրեմ և կը յարգեմ. Եւ կը սիրեմ ու կը յարգեմ քու հոգեւոր բարեկամդ և ուսուցիչդ, Հայր Ամբրոսիոն»

Այս մարդուն անունը տրուելուն վրայ Տօնաթօ լուրջ կերպարանք մը առաւ։

«Իմ բարի, ծերուկ Հայր Ամբրոսիոս։ Դժբախտ պիտի ըլլայ, եթէ իմանայ թէ Հռոմի մէջ ինչ եղած է իր աշակերտը. դասալիք մը, ինքնամոռաց մը։ Պիտի աղօթէ իմ կորսուած հոգիիս համար։»

«Ան քու «Լիչանուհի»դ գեղեցիկ, վսեմ, փառաւոր կը գտնէ։»

«Ցիչտ քեզի նման։ Իրարու մոբձաւոր էք, Բարուչինեան խեղճ կրօնաւորը և մեծանուն արուեստագիտուհին։»

«Ի՞նչ պիտի ըսես անոր։»

«Մեղքերս պիտի խոստովանիմ ա՛նոր. բայց արձակում պիտի չտայ ինծի։»

«Ըսէ՛ իրեն թէ քեզի համար ալ դարձի գալ մը կայ։»

«Իմ «Ցաղթականուհի»ս դէպի «Լիչանուհի»ն դարձի գա՞լ մը։»

«Դարձ դէպի քու ճշմարիտ ինքնութիւնդ, դէպի ճշմարիտ գեղարուեստը։ Անգամ մըն ալ պարտաւոր էի ոչ մէկ ուրիշ մարդու աչքեր պիտի տեսնէին զայն իր բովանդակ Ափրոդիտեան հոյակապութեան մէջ։

«Բու ընտանիդ Հռոմ պիտի չբերե՞ս ներկայացման։»

Տօնաթօ Մասիմայի վրայ մտածելով, դողց ժպտադէմ.

«Ամէն բանի վրայ կը մտածես։ Ընտանիքս Քարբինէթոյէն Հռոմ բերեմ... Աւելի աղէկ է որ իրենց գրաստնած տեղը մնան։ Ասկիա անուերդաշնակ պիտի ըլլայ. բայց եթէ ճանչնայիր զանոնք... Բայց որպէս զի գիս հրէշի մը տեղ չդնես, քու սիրոյդ համար ուրիշ բան մը պիտի ընեմ. իմ մարդոցս պիտի այցելեմ Քարբինէթօ, և անձամբ պիտի հաղորդեմ ծնողքիս թէ ինչ նը-չանաւոր զաւակ մը ունին։ Որովհետեւ Դեկտ. 20էն սկսեալ իրենց նշանաւոր զաւակը պիտի ըլլամ։ Իմ մարդոցս ա՛լ աւելի մեծ ուրախութիւն մը պատճառելու համար, ինծի հետ նուէրներ պիտի տանիմ անոնց. մօրս՝ մետաքսեղէն շալ մը, քոյրերուս՝ նոր փետրաւոր գլխարկներ, հօրս և եղբայրներուս քանի մը տուփ ծխախոտ։ Ասոնք անոնց համար աւելի նշանակութիւն ունին քան իմ Օթերլոս առաջին ներկայացումը Թօնաթանցի թատրոնին մէջ... Կը կրկնեմ—դուն միայն կրնաս ասանկ բաներու վրայ մտածել։»

«Տարիա...»

«Իրաւունք առապել մէն է, սիրա-կա՛նս, որովհետեւ կինը կ'ապրի։»

Եթէ գիտնար Տօնաթօյի մէջ անցած դարձածը, մինչ ան կը դիտէր զնէ լուսաւոր ակնարկներով և քնքոյշ, մտերմական բառեր կը խօսէր ներա։ Իր հոգին ոչինչ գիտէր այդ անցած դարձածէն. իր հոգին այս պահուն ջերմ ցանկութեամբ միւսին սիրականին հոգին կը փնտռէր։

«Ինչ պիտի ըսէ հիմա Մասիմա որ ներկայացումը ա՛նքան չուտ տեղի կ'ունենայ։ Ուրախ պիտի ըլլայ։ Քեզի համար անձկութեան մէջ պիտի մնայ։ Հպարտ ու երջանիկ ըլլալ — հպարտ քու յաջողութեանդդ վրայ, քու համբաւիդ վրայ... Բայց ասիկա անտարբեր պարագայ մըն է։ Բաւական է որ գոնէ հոմբոյր մը առնես անորմէ։ Մընացեալ ամէն բան անկարեւոր է քեզի համար։»

Երբ Տարիայի կ'ըսէր թէ իրեն համար անտանելի նեղութիւն կրած էր, մտքովը կը չնչէր սիրելիին տարուն խօսքերը, մտքովը կը տեսնէր ներա հիանալի գեղեցկութիւնը՝ որուն ամբողջ փառաւորութիւնը ինք միայն կը ճանչնար. ի՛նք միայն, ինք, միակ մանկատացուն, ինք, առաջինը և վերջինը։ Աշխարհի վրայ վերջինը պիտի ըլլար։

«Ցաւ ինծի, Տարիա՛, որ ասանկ ալ մէն է, սիրա-կա՛նս, որովհետեւ կինը կ'ապրի։»

Եթէ գիտնար Տօնաթօյի մէջ անցած դարձածը, մինչ ան կը դիտէր զնէ լուսաւոր ակնարկներով և քնքոյշ, մտերմական բառեր կը խօսէր ներա։ Իր հոգին ոչինչ գիտէր այդ անցած դարձածէն. իր հոգին այս պահուն ջերմ ցանկութեամբ միւսին սիրականին հոգին կը փնտռէր։

«Ինչ պիտի ըսէ հիմա Մասիմա որ ներկայացումը ա՛նքան չուտ տեղի կ'ունենայ։ Ուրախ պիտի ըլլայ։ Քեզի համար անձկութեան մէջ պիտի մնայ։ Հպարտ ու երջանիկ ըլլալ — հպարտ քու յաջողութեանդդ վրայ, քու համբաւիդ վրայ... Բայց ասիկա անտարբեր պարագայ մըն է։ Բաւական է որ գոնէ հոմբոյր մը առնես անորմէ։ Մընացեալ ամէն բան անկարեւոր է քեզի համար։»

Երբ Տարիայի կ'ըսէր թէ իրեն համար անտանելի նեղութիւն կրած էր, մտքովը կը չնչէր սիրելիին տարուն խօսքերը, մտքովը կը տեսնէր ներա հիանալի գեղեցկութիւնը՝ որուն ամբողջ փառաւորութիւնը ինք միայն կը ճանչնար. ի՛նք միայն, ինք, միակ մանկատացուն, ինք, առաջինը և վերջինը։

ՀԻՒԱՆԴ գրագէտին Տիգրան էֆ. Արփիարեանի համակիր Գեր. եկեղեցական հայր մը, իր անունը անծանօթ մնալու պայմանաւ, Խմբագրութեանս յանձնած է քառասուն ղրշ. զոր ուղարկեցինք Արփիարեան էֆ.ին։

ՍԱՄՍՈՆԻ եկեղեցւոյն շինութեան գործին համար նամակագիր մը կը գրէ թէ, չատ դանդաղ առաջ կ'երթայ, մինչդեռ պէտք էր որ մինչեւ հիմա աւարտած ըլլար. այդ դանդաղութեան պատճառը ո՛չ այնքան նիւթական է, որքան բարոյական։ Առաջնորդ Սրբազանին դէմ եղած հակառակութիւններուն արդիւնքն ըլլալ կը թուի այս դանդաղութիւնը։ Տեղւոյն վարժարանի շէնքն ալ չատ խարխուլ և դպրոցի վիճակին անյարմար հանգամանք մ'առած է։ Եկեղեցին շինութեան արդի կիսատ վիճակին մէջ, չատ հաւանական ներեւար մօտակայ ժամանակի մը մէջ վարժարանին ալ նորոգութիւնը, որ ոչ նուազ կարեւոր է։ Տ. Արտաւազդ վրդ. Նոյ. 20ին Սամսոն ժամանելով, մէկ քանի օր հոն մնացած և Առաջնորդ Սրբազանին այցելութիւն տուած և Ն. Գերապատուութեան հետ այցելած է նաև տեղւոյն վարժարանը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Վսեմ. Ասատուր էֆ. Գուշատալեանի յուշարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին.— Տէր և Տիկին Միհրան Փափազեան ի Մանչէսթր 240, Տիգրան Փափազեան ի Վիեննա 108 ղրուշ։

*** Ի Մանչէսթր հանգուցեալ Թագաւոր Սադայէցիի յուշարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրշ. նուիրած են Տէր և Տիկին Միհրան Փափազեան ի Մանչէսթր։

ԳԱԼՖԱՍԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ.— Ամանորի առթիւ Գալֆ. ասանուհիները մրգեղէնով կազմանդակը հնաւանդ սովորութիւն մը դարձած է։ Մի քանի ազնիւ տիկնայք, պարոնայք և օրիորդք փափաքելով այս տարի ևս նոյն բարեսիրական սովորութիւնը նուիրագործել, կանխած են իրենց սրտաբուխ նուէրներն իրր «Պըղդագին» Որբանոց ղրկել։

Հաստատութեան Պատ. Խնամակալութիւնը և մայրը, վստահ են որ չատ մը բարեացակամ անձնաւորութիւնք ևս պիտի հաճին իրենց առատաձեռնութեամբ մասնակցիլ այս նուիրատուութեանց, ուրախացնելու համար սանուհիները Նոր Տարւոյ առթիւ։ Բարեպաշտուհի Տիկին ումն կէս օսմ. ոսկի, Տիկին Անանիկ Տէրուսեան 2 մէջ., Տիկին Բրլրճճեան 1 մէջ., Տիկին Ինճէճեան 1 մէջ., Պարոնաք Գեղամ Խաչատուրեան, կարապետ Թէլեան, Վահէ Եազմաճեան, Ժիրայր Եազմաճեան, Օր. Նուարդ Եազմաճեան, Օր. Սիլվարդ Աբիկեան, Օր. Մաքրուհի Քիւչիւկեան, Օր. Արուսեակ Խաչատուրեան, Օր. Քնար Փափազեան, Օր. Նէկտար Թէլեան, Օր. Էֆթիկ Քալանճեան, Օր. Վիքտորեայ Խաչատուրեան 5ական։ Ցովսէփ էֆ. Մէրտունեան իր թոռանց առողջութեան առթիւ 1 օսմ. ոսկի, Լեոն էֆ. Վարդանեան 1 մէջ., Ստեփան էֆ. Թէլեան 99 ղրուշ,

ԿԱՂ ՆԴԻ ԵՒ ԾՆՈՒՆԴԻ առթիւ ճաշակաւոր հրապարիչ և օգտակար նուէր մը ընտրել արդարեւ մի՛ միայն ճաշակի տէր անձերու սեփականութիւն է։ Ցովհաննէս Գրլրճճեանի գրատունը, (Զաքմաքճիլար Եօքուշու թիւ 25), այս պէտքը լրացուցած է։ Անվիճելի նուրբ ճաշակով պատրաստելով ընտիր նուէրներ նշանածներու, զաւակներու, թոռներու, սիրելիներու և հասակաւոր անձերու ընծայուելու՝ համար։ Ճաշակ փնտռողներ պէտք է ուղղակի հոն դիմեն։

ՏԱՐԻԱ ԼԱՆԹԷԻ ՍԷՐԸ

ԳՐԵՑ՝ ԲԻՇԱՌ ՅՕՍ

ՅԺԴ.

Վարագոյրը վեր եւաւ...

Վիա Բիբէթթայէն Տարիայի փաւթալով, Տօնաթօ արդէն իսկ այս հրաշալի դէպքը կ'ապրէր երեւակայութեամբը։ Պարտէզին մէջ գտաւ բարեկամուհին և արդէն հեռուէն գոչեց անոր։

«Դեկտ. 20ին։ Ուրեմն ամէն բան պատրաստեցի՞ր։ Սմբողջ աշխարհի մէջ մէ՛կ կին միայն կրնայ ընել ասիկա — անթերի պատրաստել ամէն բան։ Եւ ասիկա դուն ես, դո՛ւն, հոյակապդ, անզուգակա՛նդ։»

Տարիա կեցած մարկ կ'ընէր անոր խօսքերուն, անոր քնքոյշ բառերէն իւրաքանչիւրը կ'բմպէր ծաւաւիւծ, մաչած հոգիով։ Կը լսէր անոր ըսելը թէ նէ իրեն համար անտանելի նեղութիւններ յանձն առած էր անշուշտ։ Բայց ստուգիւ այդպէ՞ս։ Անոր քնքոյշ բառերուն ունկնդրելով, երբեք նեղութիւն, տառապանք յանձն առնելը չէր մտածեր։

Հիւանդ ըլլալու է — լսեց անոր այսպէս ըսելը։ Բայց հիւանդ կը զգա՞ր ինքզինքը։ Ո՛չ։ Սակայն արդարեւ դէմքը ալրուած էր։ Ասիկա իր գործին համար նպաստաւոր չէր։ Միրա Պէլֆիօրէ իշխանուհին երիտասարդ էր և գեղեցիկ։ Կարելի եղածին չափ երիտասարդ և գեղեցիկ երեւնալու համար, պէտք էր անգուրբուիլ, ինչ որ կ'ատէր նէ։

«Նուագախումբին և գործին փորձերը ե՞րբ պիտի սկսին։»

«Բանի մը չարաթէն։»

«Իշխանուհիդ» պատրաստա՞ծ ես... Ներեցէ՛ք որ անգամ մը հարցնեմ այս մասին։»

«Բոլորովին պատրաստած եմ։

«Այս անգամ ալ փորձին չե՞ս մասնակցիր։»

«Սովորութիւնս չէ, ներէ՛։»

«Կը յարգեմ զայն։ Գիտես անուշտ թէ անակնկալի կը սպասեմ քեզմէ։»

«Շատ բան մի՛ սպասեր։ Կը նեղուիմ այդ խօսքէդ։»

Իր ճառագայթող նայուածքով ժըպտելով, գոչեց Տօնաթօ.

«Դուն պիտի երգե՞ս իմ Միրա Պէլֆիօրէ իշխանուհին։... Ստուգիւ առասպելներու մէջ կ'ապրիմ։»

«Ատենօք կին մը կար, որ չէր սիրեր և որ պիտի պարտաւորուէր մեռնիլ, եթէ չսիրէր...»

«Տարիա՛...»

«Իրաւունք առապել մէն է, սիրա-կա՛նս, որովհետեւ կինը կ'ապրի։»

Եթէ գիտնար Տօնաթօյի մէջ անցած դարձածը, մինչ ան կը դիտէ

ՊՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԳԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Գատրքէօյի և Պէշիկթաշի Ս. Եկեղեցեաց մատակարարութեան հաշուեցոյցերն՝ առաջինը 1902 Յունուար 1-31 Դեկտեմբեր 1906, և երկրորդը 1902 Յունուար 1-30 Ապրիլ 1907, բան օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած և անոնց իւրաքանչիւրին յար և նման օրինակները պատկանեալ եկեղեցեաց բակերուն մէջ գրուած են ի տես Թաղեցի ժողովրդեան՝ քանի մէկ օրուան պայմանաժամ։

Կը հրաւիրուին նոյն թաղերու պատուիրան ազգայիններն որ այդ հաշուեցոյցերուն վրայ (իւրաքանչիւրը իր թաղի) եթէ որևէ դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ՝ անկարելի պիտի մնայ որևէ դիտողութիւն։

(Կնի՛ն)

ՅՈԲԵԼԵԱՆԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Վենետիկի Մխիթ. Միաբանութեան կարկառուն դէմքերէն մէկին, Հ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Թորոսեանի քահանայութեան քսանհինգամեայ արծաթ յոբելեանին առթիւ, որ հանդիսաւորապէս կը տօնուի այս շաբթու իր վարած Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանին մէջ, շահեկան են իր կենսագրական գլխաւոր գիծերը։

Հ. Յովհ. Ծ. Վ. Թորոսեան՝ ընիկ Պարտիզակցի՝ խիստ փոքր տարիքէն կը զբաղուի Ս. Ղազարու մենաստանը։ Հոն քիչ ատենի մէջ, ան ցոյց կուտայ խոստմնալից պատանի մտաւոր աշխոյժն ու եռանդը՝ զանոնք միացնելով իր բարոյական մաքրափայլ ներքինին։ Հաղիւ քսանամեայ՝ իր վրայ կ'առնու վարդապետական պաշտօնը՝ որ յետոյ ա՛նքան պատկառելի պիտի դառնար Միաբանութեան մէջ։ Եւ այդ նախաքայլին իսկ, վանական տեսչութիւնը գնահատելով անոր կարողութիւնները՝ իրեն կը յանձնէ Վարժարանի փիլիսոփայութեան և մատենագրութեան դասախօսութիւնները, զորս մեծ ձեռնհասութեամբ կը շարունակէ երկար տարիներ։

Պարապած է նաեւ կարգ մը ընտիր աշխատասիրութիւններու՝ որոնցմէ մէկ քանին արդէն լոյս տեսած են։ Մեծ ծառայութիւն մը բերելով վանքի ուսումնական գործին մէջ, ինք հաստատած է դաս մը հանճարեղ արեղաներ որոնք այսօր պատիւն ու պարծանքն են իրենց միաբանութեան։

Դեռ այս տարի մեկնեցաւ Պոլսէն ուր իրեն յանձնուած էր Գատրգիւղի Մխիթարեան վարժարանի տեսչութիւնը՝ որ չատ արդիւնաւոր և փայլուն շրջան մը եղաւ, ազգին տալով խումբ մը զարգացեալ շրջանաւարտներ։

Այժմ աւելի բարձրանալով՝ տեսուչ կարգուեցաւ Վենետիկի Մուրատ Ռափայէլեան վարժարանին, զոր աներկբայ ենք թէ՝ բաղձացեալ կրթական մակարդակին պիտի հասցնէ։

Ահա՛ այսպիսի կարեւոր և բազմավաստակ անձնաւորութեան մը քահանայութեան քսանհինգամեակն է զոր կը տօնէ Միաբանութիւնը։

Մենք ևս շնորհաւորելով Պատ. Յոբելեարը՝ կը մաղթենք որ երկար և կրթ. բեղմնաւոր տարիներու շարք մը ըլլայ իր կեանքը մինչեւ ոսկեղմնիկ յոբելեանը՝ որուն պիտի հասնի ալեւոր ճակտով։

ԵՐԱԽՏԱԳԷՏ ՍԱՆ ՄԸ

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Պարտիզակ, 9 22 Դեկտ. 1907

Վերջին շաբթուան մէջ Հայ արուեստագէտ մը ևս զոհ տուինք անդուրթ տիտին։ Բարձր. վարժարանի նախկին ասներէն Տիգրան Տ. Անդրէասեան՝ որ առանց մասնաւոր դասընթացքի մը հետեւած ըլլալու՝ իր փայլուն տաղանդին շնորհիւ ա՛նքան լաւ յաջողութիւն մը ձեռք բերած էր երաժշտութեան մէջ՝ նախորդ շաբաթ օր այդ սև տիտին արդիւնքը եղող շնչակի մը պայթումէն յանկարծամահ եղած է Զուիցերիոյ մէջ։

Ողբացեալը վերջին երեք տարիներու մէջոցին չա՛տ ձեռնհասօրէն կը վարէր վարժարանիս երաժշտութեան ուսուցչի պաշտօնը. միշտ կը ջանար իր արհեստին մէջ յառաջդիմել, չատ անգամ մտերմօրէն կը խօսակցէինք իրեն հետ՝ և կը տեսնէի որ արուեստագէտի արդար փափաք մը կար իր մէջ, Եւրոպա երթալու և կատարելագործելու իր տաղանդը, բայց աւա՛ղ որ հարուստի տղայ չէր, աւելի ինքն էր որ պիտի նպաստէր նիւթապէս իր ծնողքին։

Վերջերս անողոք ախտին նշանները սկսած էին երեւան գալ վրան, ուստի առաջարկուեցաւ իրեն որ վագանձ ընէ՝ միեւնոյն ատեն ամսականին կէսն ալ վճարուելով, որպէս զի խեղճը նիւթական անձկութեան տակ չընկճուի։ Բայց հակառակ այս և վարժարանիս բժիշկ Տօքթ. Յովս. Տ. Մոսիսեանի՝ ջանքերուն, ախտը հետզհետէ կը յառաջնար, ուստի հարկ տեսնուեցաւ վերջնական փորձ մը ալ ընել։ Բարձր. վարժարանի Տնօրէն Տօքթ. Զէյմպերսի և Ամերիկեան Որբանոցի Տնօրէնուհի Միս Նիւնհըմի ջանքերուն շնորհիւ Զուիցերիայէն բարերար մը գտնուեցաւ, որ պատրաստակամութիւն յայտնեց հիւանդ երիտասարդը Ժընէվի մէկ դարմանատունը դնել, իր ծախքով խնամուելու համար և առողջանալէն յետոյ ալ դիւրութիւն պիտի տրուէր Քօնսէրվատուարի մէջ շրջան մը բոլորելու։ Կիրակի առաւօտ մըն էր երբ մեկնեցաւ. կը յիշենք տակաւին թէ ինչ ուրախութիւն կը փայլէր դէմքին վրայ. հաղիւ հոն հասաւ և անա զուարթութեամբ զեղուն նամակներ սկսան հասնիլ, հետզհետէ կառողջանար։ Բայց ատենք բոլորը հիւանդութեան մէկ խաղն էին. հաղիւ ամիս մը անցած՝ թոքերէն առաջ սրտի հիւանդութիւնն էր որ կը զգեանէր զինքը։ Իր բարերարէն հասած նամակին համեմատ մինչեւ վերջին վայրկեանները շատ ուրախ էր, և չէր յուսար թէ պիտի մեռնէր ա՛յդչափ շուտով։

Լուրը հոս հասաւ նախորդ շաբաթ օր, և ինչպէս համակրութեան այդ օրը վարժարանս փակ մնաց. յաջորդ օրը՝ կիրակի՝ սգահանդէս մը տեղի ունեցաւ տարբերատ Տիգրանի յիշատակին՝ որ հազիւ 27 գարունները տեսած էր։

Միակ մխիթարութիւնը որ կը սփոփէ իր թշուառ ծնողքը, ազգականները և բազմաթիւ հաւակիրները, սա՛ է որ՝ ողբացեալը անուշ յիշատակ մը ձգած է զինքը ճանչցողներուն ամէնուն սիրտին մէջ և հիւանդութեանը միջոցին ո՛ և է նեղութիւն չէ կրած նիւթականի տեսակէտով, ի՛նչ որ դժբախտաբար մեր բոլոր արուեստագէտներուն ճակատագիրն է։

Շնորհակալութեան անո՛ւն պարտք մը ունինք Տօքթ. Զէյմպերսի, Միս Նիւնհըմի հանդէպ, որոնք այնքան հոգածութիւն ցոյց տուին Հայ արուեստագէտին, և մանաւանդ այն ազնիւ Զուիցերեայի բարեր սրտին՝ որ ոչի՛նչ խնայեց մէկու մը, որ ո՛չ մէկ կապ ունէր իրեն հետ։

ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԸ

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՄԱՂ

Կիրակի օր Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը Ազգ. Հիւանդանոցի դեղագործ Արթաքի էֆ. Ֆէրհատեանի քրոջ Մտա. Փերուզ Ֆէրհատեանի, նախագահութեամբ Տ. Վահան Ծ. վրդ. Յակոբեանի և ի ներկայութեան քահանաներու, դպիրներու և բազմաթիւ համակիր բարեկամներու։ Մեր ցաւակցութիւնները։

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎԱՖԻՀԱԹ

Սմէտիի Տիվանը Հիւմայուն խիւլէֆալրընա սաատէթլու Ալի պէյ էֆէնտի թայնին պույրուլմըշ տը։

ՆԸՇԱՆ

Հիւսնի խրամէթի միւհէտ օլան Խարիֆիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի մուհասէպէ գալէմի խիւլէֆասընան իզզէթլու Մահմուտ պէյէ տէօրթունճի բրիգատէյնի Մէհմէտի նշանը ալիսի իհսան պույրուլմըշ տը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Իւլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան հաշուակալութեան Տնօրէն Շաքիր էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՆՇԱՆ.—Առաջին Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ելմտական բարձրագոյն յանձնաժողովին անդամներէն Սապրի պէյի։ Գ. Մէհմիտ՝ Ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան կեդրոնական հաշիւներու ճիւղին Տնօրէնի օգնական Իպրահիմ պէյի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆՇԱՆ.— Սերպիական կառավարութիւնը Ճերմակ Արծիւ պատուանշանին Ա. կարգը տուաւ Բարիզի օսմ. դեսպան Միւնիր փաշայի ու Ե. կարգը՝ Կայս. Թիկնապահ հարիւրապետ Ճէմիլ Միւնիր պէյի և Ս. Սավա պատուանշանին Գ. կարգը՝ հաղարապետ Հաճի Խալիլ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն գործածութիւնը։

ՆԱԻՊՆԵՐ.— Էնկիւրիի Նահանգին Ավանոս գաւառակին Նախպ անուանուեցաւ Դերջանի Նախորդ Նախպ Եուսուֆ էֆ.։ Նոյն Նահանգին Պողազլեան գաւառակին Նախպ անուանուեցաւ Թավսանի Նախորդ Նախպ Հասան Ֆէհմի էֆ.։ Գոնեայի Նահանգին Էրթուղի գաւառակին Նախպ անուանուեցաւ Զիլնէլի Նախորդ Նախպ Հիւսէյին Բէմմի էֆ.։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպան Թէվֆիզ փաշա, որ Սթոքհոլմ գացած էր Կայս. Կառավարութեան անունով Ներկայ գտնուելու Շուէտի Օսքար թագաւորին յուղարկաւորութեանը, Պերլին պիտի վերադառնայ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐՈՒ յանձնալ մասին պատկանող հրահանգը կը տրամադրէ թէ տասանորդէ և ուրիշ հաշիւներէ ելմտական դանձուն պարտք ունեցողները երբ որոշեալ պայմանաժամին իրենց պարտքը հատուցանեն, անմնացմէ առնս չպահանջուի։ Պետական Խորհուրդը որոշեց որ այդ արամագրութիւնը պէտք է նաև գործադրել այն պարտականներուն համար որոնց աւանդ թողած կամ չթողած կալուածներու ամուրդը աւարտած չէ։ Այս որոշումը մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին։

ՄԷՏԻՆԷԻ ջուրի ճամբաներուն շինութեանը համար ձեռնարկուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 13,140 ղրուշի։ Մեծ-Եպարքոսը ո. Շէյխ-իլ-Իսլամը 2000ական ղրուշ նուիրած են, Սպարապետը, Ծովային Նախարարը, Պետական Խորհուրդին Նախագահը, Ներքին ու արտաքին գործոց Նախարարները, Թնդանօթարանի Վերատեսուչը և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարը՝ հաղարական. իսկ ելմտական, Էվգաֆի ու կրթական Նախարարները՝ 500ական։

ՊՈՂՍՈՅ պապական նուիրակ Մոնսէնեօր Թաչչի Բօրչէլի նոյն պաշտօնով Պրիւսէլ փոխադրուեցաւ։

ԿԱՐՕՏ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՂՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնատուներ զեկոյց պէտք է ղրկեն տեղերը թէ Երկրագործական Պանքայի մասնաճիւղերը միայն պէտք է որ կարօտ հողագործներու փոխառութիւն ընեն. իսկ երկրագործ չեղող կարօտեալներու՝ թաղապետական և ելմտական մնացուկներէն հարկ եղած գումարը կը տրուի։

*** Գօշանի Հաճն և Ֆէքէ գաւառակներու կարօտ հողագործներուն 100,000 ղրշ.ի գումար մը փոխ պիտի տրուի փոխադարձ երաշխաւորութեամբ։

ԷՄՆԱՖ ԹԷՂԲԻՐԷՍԻՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ թաղապետական զանազան չրջանակներու մէջ էմնաֆներու մէկ մասին տակաւին թէղբէրէ տրուած չէ և ոմանց ալ իրենց պատկանած կարգէն նուազ թէղբէրէ տրուած է, և նկատելով որ ելմտական տարին աւարտելու մօտ է, ուստի ծանոյց թաղապետական բոլոր չրջանակներուն թէ դեկտ. 15էն ետքը եթէ առանց թէղբէրէի և կամ պակաս թէղբէրէով էմնաֆներ տեսնուին, պատկանեալ պաշտօնեաները պատասխանատու պիտի մնան։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄՆՈՒՆԴԻ առթիւ այսօր Բնայի դեսպանատուններուն և եկեղեցիներուն մէջ հանդէսներ ու աղաղողութիւններ կը կատարուին։ Պանքաները և Սակարանը գոց են։

ՄԱՀ.— Կայս. Պալատին խորհրդակցող բժիշկ Տօքթ. Բսէնօֆոն Թրիանտաֆիլլիէս մեռաւ առջի օր 80 տարեկան։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը առաւ. Բերա, Աղաճամի, իր բնակարանին մէջ։

ՀԵՐՔՈՒՄ.— Հիճազի Համիտէ երկաթուղիին բարձրագոյն յանձնաժողովը կը հերքէ թուրք լրագիրներուն այն լուրը թէ Հնդկաստանցի իսլամ մը 35,000 անգլիական ոսկի նուիրած ըլլայ նոյն երկաթուղիին համար։

ՊՈՂՍՈՅ կազմ Ընկերութեան բաժնետէրերու ժողովը գումարուելով որոշուեցաւ 13,609 առանձնայորդեալ բաժնեթուղթերուն հինգական ֆր. չահաբաժին տալ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ մանրավաճառները բժշկական դեղեր չվաճառեն. նաեւ շաքարավաճառներու կողմէ գործածուած ներկերը քննուին և եթէ վնասակար նիւթերէ բաղկացած ըլլալնին հաստատուի, թէ՛ շաքարեղէնները և թէ ներկերը գրաւուին։

ՄԱՀԱՅՈՒՅԱԿ.— Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ դեկտեմբեր 3էն 9 պատահած մահերու թիւն է 211, որոնց 4ը՝ հարսանիքէ, 2ը՝ կարմրախտէ, 3ը՝ կեղծմաչէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 12ը՝ թիֆոյէ, 30ը՝ հիւծախտէ, 16ը՝ չնչոտական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ՋՄԵՌՈՒԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— Եղանակին յարմար և անգլիական ու գաղղիական առաջնակարգ կերպասներէ պատրաստուած արանց և տղոց համար ամէն տեսակ հագուստի ճոխ մթերք մը հասած է Սուլթան Համամ Բինթօ խանի տակ «Ճէլդան» հանրածանօթ հանդերձատունը՝ որոնք գինի մասին անմրցելի առաւելութիւն մը ունենալովնին հանդերձ կը ծախուին մէկ թիւը 2 ղրշ.ի և 0/0ին 10 զեղչով. հոն կը ծախուին նաև անգլիական գործարաններու արանց և տղոց մուշանպանները. առիթ մը որով յուսալի է թէ հասարակութիւնը պիտի կարենայ գնահատել։ 9—18

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ կերպով քօլա ընելու համար ձեր չապիկները, թեւնոցներն ու վզնոցները, դիմեցէք Իսկիւտար Արապա Ճատէսի 60 թիւ խանումը. ուշադրութիւն 60 թիւին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊՂՈՂՈՒՄՆԵՐ.— Վերջերս տեղացած անձրեւները ողողումներ պատճառած են։ Առաջապարի մէջ Միլսա գետը յորդեցաւ և Պոլիս զրկուելիք 500 չէքի փայտ ջուրերէն քշուեցան։ Բաբասիի մէջ 20,000 ծառ արմատախիլ եղան անձրեւներէն և մրրիկէն։

ՎԵՐՋԻՆ ՄՐՐԻԿՆԵՐԷՆ Կիրասոնի առջեւ 15 և Տրապիզոնի ու Բիզէի առջեւ ալ 60 հոգի խեղդուեր են։

ՅԱՆԴՈՒԳՈՆ ԴՆՋՈՒՀԻՆԵՐ.—Սկիւտար Պաղլար պաչը, և Զուլիաձի խանի մէջ ոսկերիչ կարապետ էֆ. Նախընթաց ցորեկ երբ Սէյիտ-Ահմէտ տէրսիէն կ'անցնէր, հինգ-վեց գնչուհիներ դէմը ելան և անմնցմէ ոմանք թեւերէն բռնեցին և միւսները գրպանները խուզարկելով չորս սակի չորթեցին։ Կարապետ էֆ. իմաց տուաւ ոստիկանութեան որ ձերբակալեց այս յանդուգն գնչուհիները։

ԳԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Բնիկ Զորլուցի Դէորգ Սարքսեանեան ակէ առաջ Բերայի մէջ ծեծած էր Յակոբ անուն անձ մը և վճռաբեկ ատեանին վճիռով քսան օրուան բանտարկութեան դատապարտուած։ Դէորգ այս անգամ լրացուցած ըլլալով բանտարկութեան պայմանաժամը չաբաթ օր ազատ արձակուեցաւ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

24 Դեկտեմբեր 1907

Ֆրանսական 3%	95.25
Օսմանեան Միացեալ բաց.	93.60
» » գոց.	— —
Երկաթուղի	171.—
Պանք Օթթոման	685.—
Պալիա Քարա Այտըն	436.—
Թրանսվալ	46.75
Բիո Թինթօ	1658.—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 23 Դեկտ. — Վարչական Մ. Բէլէմանսօ այսօր քաղաքական երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ անգլիական դեսպանին հետ։

— Վարչական և արտաքին գործոց, ելմտից ու գաղթային Նախարարները այսօր երկարօրէն խորհրդակցութիւն կատարեցին հապէշական երկաթուղիի խնդրին համար։

— Ծերակոյտը այսօր ոչսաւ քննել 1908ի ելմտացոյցը։ Այնպէս կը կարծուի թէ վիճաբանութիւնը տասը նիստ պիտի տեւէ, և եթէ Ծերակոյտին անդամներն ալ նիստ գումարեն, քուէարկութիւնը պիտի կրնայ կատարուիլ Դեկտ. 31էն առաջ։ Ծերակոյտը հաւանարար պիտի մերժէ աւանդներու վրայ երեսփ. Ժողովին քուէարկած տուրքը, որով երեսփ. Ժողովը պիտի ստիպուի դարձեալ զբաղիլ այս խնդրով։

ԲԵՌԼԻՍՊՈՒՐԳ. — Զարը այսօր Զարքօէ Սէլոյի մէջ ընդունեց Գերմանի նոր դեսպան կոմս Բուրդալէսը, որ մատոյց իր յանձնարարագրերը։

— Բօրդ Արթուրի անձնատուութեան այսօրուան դատին մէջ Զօր. Սմիրնով ամբաստանեց Զօր. Սգէօսէլը թէ հակառակ գործեց բերդաքաղաքի հրամատարի իր պարտաւորութեանց, և իր այս զեղծ ընթացքին պատճառաւ դժուարացուց պաշտպանութեան գործը։

ՊԵՐԼԻՆ.—1816էն ի վեր Պէլժիոյ և Գերմանիոյ մէջեղ գոյութիւն ունեցող վէճը լուծուեցաւ։ Գերմանիա ստացաւ Մօրէնց և Պելժիա՝ Ալթենպէրկի մէկ մասը։

ՀՌՈՄ.— Մոնաքոյի իշխանը ընդունեց Վիգթոր Էմմանուէլ թագաւորին հրաւէրը, և Հռոմ գալով հիւր պիտի ըլլայ Կուիրինալի։ Պապը պիտի բողոքէ այս այցելութեան դէմ, ինչպէս բողոքեց Մ. Լուպէի Հռոմ այցելութեան ժամանակ։

— Կարդինալ Մէրի տէլ Վալ ծանոյց թէ Պապը մտադիր է միջազգային կաճառ մը հիմնել, որքազան գիտութիւնները պաշտպանելու համար Արդիականներու ձգտումներուն դէմ։ Կարդինալ Մէրի տէլ Վալ պիտի ըլլայ նախագահը կաճառին վարիչ կարդինալաց յանձնախումբին։ Պապերու կենսագիր Բրօֆ. Բասդօր պիտի ըլլայ կաճառին քարտուղար։

ՊԵՐԼԻՆ. — Հաչակաւոր մորթագէտ Բրօֆ. Լասար այսօր մեռաւ վիրաբուժական զործողութենէ մը ետք։

— Կակորդի հիւանդութեան նշանաւոր մասնագէտ Բրօֆ. Թօպօլա մեռաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Նշանաւոր ասաղաբաշխ Եանսէն այս առաւ մեռաւ։

— Հրապարակը ամուր է, բայց գործերը զգալապէս կը դանդաղին։ Ֆրանսական Ռանդը ամուր մնաց։ Օսար թուղթերը անկանոն ընթացք ունեցան։ Սպանիական թուղթերը բարձրացան, բայց ռուսականները ինկան։ Օսմ. թուղթերը բարձրացան, և Միացեալը չանցնով 35 սանտիմ, բարձրացաւ 93.70ի։ Բուսմէլիի երկաթուղիի թուղթերը փակուեցան 171ի, և Օսմ. կայս. Պանքայի թուղթերը բարձրացան 688ի։ Ռիօ Թինթօ չատ հանդարտ էր, պղինձի գինը մնաց 61ի վրայ։ Պալիա Գարա Այտըն՝ 435 ֆր., կապարի գինը ամրացաւ։ Անգլ. կապարը՝ 15.5 սպանիական՝ 14.10։ Լանտանէն լուր կը տրուի թէ Սակարանը հանդարտ էր։ Վաղը սկսող հաչուեյարդարութիւնը դիւրութեամբ պիտի կատարուի, կը կարծուի։ Պանքայէ դուրս զեղչի սակ՝ 6 0/0։ Ամերիկեան թուղթերը ամուր մնացին, Նիւ Եորքէն եկած նպաստաւոր լուրերուն վրայ։ Հարաւ. Ափրիկեան հանքային թուղթերը աղէկ բռնուեցան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Դեկտեմ. 1։ Երեքշաբթի)

ՅՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օքան	51—52
Երկրորդ »	»	49—50
Ֆառն		48—
Զաւմտարը		47—
Կարմիր առաջին	»	52—54
Կարմիր միջին	»	49—50
Կարմիր խառն	»	47—48

Այսօր 2 վագոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ ՂՐՇ.

Տեղական գրմա Ա. պարկ		100—101
» » Բ.	»	97—98

ԹՈՓ

Օքան 23½ փարա

ԳԱՐԻ

Դանուբ	քիլէն	18—18½
Բուսմէլի և Մերսին	»	17½—18½

***

Մէկ շաբթուան ժամանած ապրանք՝ ցորեն Անատոլ 6 վագոն, Բէսսարէնէ 45500 գրիւ։ Ալիւր ռուսական 850 պարկ, Մարսիլիա 7700 պարկ, պուլկարական 950 պարկ, իտալական 650 պարկ։

Ցորենի և Ալիւրի մասին եւրոպական հրապարակներէ առնուած լուրերը գիները բաւական բարձրացած են, բայց հոս գիներու վրայ փոփոխութիւն մը չըլլալով՝ միջոցնակ կայուն վիճակը կը շարունակէ։

ՁԱՐՊԻԿ ԶԱՒԱԿ ՄԸ

Ճարպիկ զաւակ մը, մանչ թէ աղջիկ, հարստութիւնն է իր ծնողացը և պաճանքը անոնց։ Ճարպիկը ամէն բանի կը հասնի, ամէն բան կուգայ ձեռքէն և բնաւ դժուարութիւն չի քաշեր կանքի ոևէ պահանջին առջեւ։ Եթէ աղջիկ է ճարպիկը, կը կարէ, կը ձեւէ, կը շկոռէ, կը յարդարէ, ինքզինքը կը կոկէ առանց ոևէ մէկու մը աջակցութեան դիմելու։ Եթէ մանչ է, կը չնչէ, կը կերաէ, ամէն բանի կը հասնի, և արհեստի ու արուեստի ոևէ ճիւղին առջեւ բնաւ չանձրկիր։ Եւ սակայն ճարպիկութիւնը յաճախ բնական ձիրք մը ըլլալէ աւելի ստացական առաւելութիւն մըն է որ ձեռք կը բերուի վարժութեամբ ու դաստիարակուելով։ Մարդկութեան այս անհրաժեշտ պահանջը նկատողութեան առնելով մանկավարժութիւնը հնարած է ԴՇՄԱՐԶԱՐԱՆը որ ամէնէն պարզ կէտերէն ու գիծերէն սկսելով տղոց ձեռքը կը վարժեցնէ ասահմանաբար գրելու, գծելու, նկարելու, և կերտելու։ Այս նախապատրաստութիւններով օժտուած աշակերտ մը երբ իրական կեանքին մէջ մտնայ, կէս մը պատրաստուած կը տեսնայ ինքզինքը արուեստի ու արհեստի, կանոնաւորութեան ու ձեռնավարժութեան։ Ուստի հայ ուսանողութեան այս տեսակէտէն ալ ծառայութիւն մը մատուցանելու տենչով, խմբագրութիւնս պատրաստել տուած է երիտասարդ ու խիստ վայելչագեղ ԴՇՄԱՐԶԱՐԱՆներ, մէկէն մինչեւ ինը թիւ, իւրաքանչիւր տետրակին գին նշանակելով 20 փարա։

Միակ կեդրոնատեղին է Մանզումէի խմբագրատունը։ Մեծաքանակ գնողներու համար 0/0 25 զեղչ։

ԹԱՒՏՐՈՆ

ԱՀՄԷՏ ՖԷՀԻՄ ԷՖ.Ի
ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ ԽՈՒՄԲԸ

Ահմէտ Ֆէհիմ էֆ.ի Օսմ. Կատակերգակ թատերախումբը հինգշաբթի գիշեր ժամը 3ին Շահզատէ Պաշիի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ

ԳԱՐԳՆՈՅԱՊԵՏԸ

Տռամ 4 արար եւ 5 բապլօ՝
Պ. Ժորժ Օնեի
Երգեր ու պարեր՝ Օր. Մարի Ֆերհայի եւ Տիկին Վէրժինիի կողմէ.

* * *

ԲԵՐԱՅԻ ՄԷՋ։

Ահմէտ Ֆէհիմ էֆ.ի Օսմ. Կատակերգակ թատերախումբը Ուրքաթ գիշեր Բերայի Վարիէթէ թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ ժամը 8½ին (8½ին Ը. Ե.) խիստ քրքջալիր զաւեշտը

ԵՐԵՔ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Կատակախաղ 3 վարագոյր՝
Պ. Մորիս Հենրիկի

Ներկայացումը պիտի սկսի 1 վարագոյրնոց զաւեշտով մը։ Ներկայացումը պիտի աւարտի ճիշդ կէս գիշերին։

Եւրոպացւոց Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ այսօր Ղալաթիոյ Սակարանը գոց է։

ՍԱԿԱՐԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

11/24 Դեկտեմբեր 1907

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	102.15½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.16½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102 21
» էն վար գինը	»	102.14½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	164 87
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	164 37
Երէկուան էն բարձր գինը	»	165.—
» էն վար գինը	»	164 25

Միտիլլիի Պանք		5 12½
Սելանիկի »	ֆր.	135.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	34.—
» Օրախիէա	»	28.—
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	44.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիսիէ	Օ.Ո.	4.45
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8 85
Ժիւիսանս Թրամվայ	»	4 55
» պարտաթուղթ	ֆր.	463.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	322.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	16 15
Իզմիրի քարափ	»	592.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.17½
Քարափ կ. Պոլսոյ	ֆր.	426.—
Թրանսվալ		45 50

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	237.50
Պանք Նաս. Կրէս.	»	422.50
» » » Նոր	Օ.Ո.	4.—
Լաուրիոմ	ֆր.	60 —

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն		ղ. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի		87 09
Անգլիական ոսկի		110 02
Բոլ		91 10
Մէճիտիէ արծաթ		108.05
» ֆառորդ		108.—
» մանրուք		105.10
Մէճիտիէ		99.20
Պէշլիք		103.20
Բուսլի թղթադրամ		8.73
Քրիմից		50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	110.25
Բարիզի » »	ֆր.	22.78¾
Վիէննայի » »	քուրոն	21.96
Պերլինի » »	մարք	18 63

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

23 Դեկտեմ. 1907

Ֆրանսական Ռանթ 3%		95.37
Օսմ. միաց. գոնս. 4%	բաց.	93.45
» » »	գոց.	93.70
Բուսմէլիի երկաթուղի	ֆր.	171.—
Ռէժիի պարտաթուղթ	»	423.—
Օսմանկան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	688.—
Քրէյտի Լիոնէ	»	1174.—
Բարիզի Պանքա	»	1435.—
Իտալական Ռանթ 5%	»	103.82
Ռուսական » 5% 1906		93.95
Սպանիակ. արս. փոխ. 4%		93.45
Պալիա Քարա Այտըն	ֆր.	435.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

23 Դեկտեմբեր 1907

Անգլիական Ռանթ		83.06
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց	Գ.կ.	92.63
» » » գոց.	»	92.75
Օսմ. Պանքա		17.50

կ'ուրախանան երբ այցելութիւններ կ'ընդունին իրենց բարեկամներէն, բայց հազի՛ւ կը մտածեն փոխադարձ հաւատցման վրայ, մինչդեռ խնդիրը սա է թէ փոխադարձ հաւատցումն է բարեկամութեան հիմը։ Խնդիր չէ՛ թէ գըլխուդ մէջ ո՛րքան գիտութիւն համբարած ես, ո՛րքան կատարեալ մէկն ես, կրկին պիտի ապրիս պաղ, միայնակ, կղզիացած կեանք մը՝ մինչեւ որ չարունակական յարաբերութեան մէջ չմտնես ուրիշ՝ կեանքերու հետ, մինչեւ որ չզարգացնես համակրութիւնդ և իրապէս չչահագրգռուիս ուրիշներով, չնեղուիս, չուրախանաս, չօգնես ուրիշներուն։

Մօտերս քանի մը անգամ տեսակցեցայ երիտասարդէ մը հետ որ կը գանգատէր թէ բարեկամ չունէր. բայց ամէն անոնք որ կը ճանչնան զինքը չե՛ն զարմանար իր մեկուսացման վրայ, քանզի ա՛յնպիսի կերքեր կը կրէ իր մէջ՝ որոնք չատերու ատելի են։ Միշտ կը քննադատէ ու կը բամբասէ ուրիշները, գութի կամ մարդասիրութեան ի՞նչ ըլլալը չի գիտեր, չափազանց անձնասէր ու փառամոլ է և տակաւին կը զարմանայ թէ բարեկամներ չունի. պարզապէս որովհետեւ չունի այն յատկութիւնները՝ որոնք առ ինքն կը ձգեն իրենց ուրիշներու բարեկամութիւնը։

Եթէ կը փափաքիս բարեկամներ ունենա՝ պէտք է զարգացնես ա՛յն բարութիւնները զոր ուրիշներու մէջ կը նշմարես։ Օտարներու հանդէպ զգացած չահագրգռութիւնդ պէտք է իրական բան մը ըլլայ՝ եթէ ոչ չես կրնար զանոնք քեզի հետ կապել։ Իրարու հակասական բնաւորութիւններ չեն կրնար միանալ։ Ամէն բանէ վերջ՝ բարեկամութիւնը գլխաւորաբար կը հաստատուի համակրութեան վրայ։ Սիրուելու համար պէ՛տք է մէջդ սիրուելիք բան մը ունենաս։ Եթէ անգութ, փառասէր, եսամոլ, նեղմիտ ու անհամակրելի մէկն ես՝ պէտք չէ՛ սպասես որ վեհանձն, ազնիւ նկարագիրներ քեզի հետեւին։ Մէկ պատճառ մը որ քաղաքիս անձեր բարեկամէ զուրկ կը մնան սա՛ է թէ չատ քիչ գորով ունին տալիք, մինչդեռ ա՛նքան չատ կը սպասեն։

Արդարասիրութիւնն ու ճշմարտախօսութիւնը գլխաւորաբար անհրաժեշտ են բարձրագոյն բարեկամութեան համար, և մենք ամէնէն ատելի ա՛յն բարեկամը կը յարգենք՝ որ արդարասէր ու ճշմարտախօս է։ Մարդկային բնութեան մէջ բան մը կայ որ կեղծաւորութիւնը ատելի կ'ընէ։ Երբեմն կը նշմարենք մեր մէկ բարեկամին մէջ տկար կողմ մը՝ որով դժուար կ'ըլլայ իրեն միշտ ճշմարիտը խօսիլ. բայց երբ համոզում գոյացնենք որ կը ջանայ զմեզ խափել ա՛լ ատելի համարումը չենք ունենար իր վրայ, և համարումը նոյն իսկ հիմն է բարեկամութեան։ Ամէնէ՛ն զօրաւոր, ամէնէ՛ն տեւական բարեկամութիւնները անոնք են որ սկզբունքի, յարգանքի և մտաւանդ սիրոյ վրայ հիմնուած են։

«Պիտի նախընտրէի դժոխք երթալ իմ բարեկամներէս ո՛ և է մէկուն հետ, բայց պիտի չուզէի երկինք մտնել՝ եթէ բարեկամներէս մէկը լքուէր դուրսը» ըսաւ անգամ մը Վեր. Մայնօր Սէվէյճ «բարեկամներու ընկերակցութեան» մէջ։ Ճշմարիտ բարեկամ մը պիտի հետեւի մեզ շուքի, մութի ո՛րքան արեւի ճառագայթներուն մէջ։

Եւ ամէն բանէ վերջ՝ մարդու մը յաջողութիւնը լաւագոյն կերպով չափած չենք ըլլար իր բարեկամներուն թիւէն ու տեսակէն։ Քանզի հոգ չէ՛ թէ մարդ ո՛րչափ դրամ դիզած է, եթէ չունի բազմաթիւ բարեկամներ՝ անչո՛ւշտ սխալ մը կայ իր կեանքին մէջ։ Մարդու մը կեանքին արժէքին նկատմամբ լաւագոյն գաղափարը կազմած կ'ըլլանք համրելով անոր ունեցած հաւատարիմ ու ճշմարիտ բարեկամները։ Բօպրդ Սթէֆէնսըն ըսած է. «Ո՛չ մէկ մարդ անօգուտ է՝ մինչ բարեկամներ ունի։»

Թարգմ. ԱՐԱՑ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՌԻԲՕՐԹԸՐԸ

ՊՐ. ՍԵԴՐԱԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ

Պատուական Մանզու�մէջ 1987 թիւին մէջ ձեր հրատարակած յօդուածը կարդացի. ես ալ իբր ոսկերիչ յանուն իմ confrèրներուս հրապարակաւ շնորհակալիքս կը յայտնեմ ձեր դրուատալից տողերուն և դիտողութեանց համար, որոնցմով գրուածք մը հասկնալու չափ ֆրանսերէն գիտնալու պէսքը կը շեշտէիք յօգուտ մեր արհեստին եւրոպական արհեստագիտական թերթեր կարդալու համար։ Ուստի քաջալերուած ձեր համակրալից տողերէն կը համարձակիմ խնդրել. ձեզմէ որ հաճիք բազմօգուտ Մանզուումի միջոցաւ իմացնել մեզ անունը վերոյիշեալ թերթերէն կամ թերթէն անոր՝ որ աւելի լայն տեղ մը առած ըլլայ ոսկերչական արհեստին, և կամ շնորհը ընէիք ցուցնել ընդարձակ գիրք մը խօսող մասնաւորապէս թանկագին մետաղաց հանքաբանութեան (minéralogie), քիմիաբանութեան (chimie), metallurgieի, ճարտարարուեստի (industrie) և.ն.ի վրայ։

Եւ միեւնոյն ատեն կը խնդրեմ որ ներուի ինձ դիտել տալ թէ յարգելի Պարոն Փափազեան, նոյն յօդուածին մէջ ինչ ինչ սխալներ սպրդած են, զորս վստահ եմ թէ ճշգրիտ կերպով բացատրած չեն Զեզ 1. Զուխաճի խան միայն և միայն մենաշնորհը չէ և չէ եղած երբէք վարպետ ոսկերիչներու։ Իրաւ է թէ ցայսուն մեծամասնութիւն մը կը կազմեն անոնք, այլ սակայն հոն կը գտնուին նաեւ տարբեր արհեստաւորներ ալ ինչպէս գծագրիչ մը (Պրն. Ակաեան), փորագրիչներ, ատաղձագործներ, կոչկակար, ոսկեզօծիչ, rentier մը և այլն։ 2. Անաչառաբար, ի սէր արհեստի և փառաւորումն ճշմարիտ արժանեաց, ըսենք թէ Սամիկ աղա ճշմարիտ նկարատեղծ (եթէ երբէք կարելի է այսպէս ըսել) մը ըլլալով հանդերձ իբր արհեստաւոր կամ usskfkur չեմ կարծեր որ հաւասարի Զուխաճի խանի գեսնայարկը 22 թիւ սենեակը աշխատող Արիֆեան Կարապետ էֆէնտիի, որ Պարսկաստանի հանգուցեալ վեհապետին, Մուզաֆէրէտտին Շահին վերջին անգամ Պոլիս այցելութեան պահուն գնահատելով Նորին Վեհափառութենէն վարձատրուած է չքադրմով մը։ 3. Երբ յարգելի յօդուածագիրը Մըխայլեաններուն գագաղնակէտը կը բարձրացնէ Պրն. Ձիլաճեանը, լռութիւն կը պահէ Պրն. Լեւոն Ճամպէտէնեանի մասին, որ չատ աւելի փայլուն աշակերտութիւն մը ունեցած է միւնոյն վարպետին քով, ուր աշխատած է Ձիլաճեան և որ ա՛լ աւելի գըներատուած է նոյն իսկ իրենց արհեստակիցներէն։ Ի՞նչ ըսել հապա սոյն երկուքին վարպետին՝ Փարլգճեան Յակոբ էֆէնտիի համար, որուն ընդելուզած գոհարեղէնները այնքան տարբեր ցոլք մը ու առինքնող զօրութիւն մը կ'ստանան կարծես որ, մարդ չի յագենար զանոնք դիտելէ և չի դադրիր երբէք զմայլելէ։

Փարլգճեան ուսուցչապետն է մխայլրճիներու, սա տարբերութեամբ որ անմահն Պէրպէրեան գրքի ու գիտութեան մարդ դարձուեց, իսկ սա անմըրցելի վարպետներ պատրաստեց ու կը պատրաստէ օգտակար հանդիսանալով երկրին ու համայնքին։

Ուրեմն ճշմարտագոյնն ըսած պիտի ըլլայինք եթէ յետագայ նախադասութեան տէր բային փոխէինք սապէս. Դայրգճեան իր արհեստին մէջ ցոյց տուած բնաձիր յատկութեամբը Բարիզի արհեստաւորներուն նախանձը պիտի հրաւիրէր իր վրայ եթէ երբեք առիթը ըլլար իր գործերէն օրինակ մը յղելու։

ՆՇԱՆ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Զուխաճի-խան, 6 Դեկ. 1907

ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՔՈԼԻ-ԲՈՍՓԱՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

(Շար. անցած եռ. եւ Ուր. օրուան թիւին)

Յօդ. 16. — Արժէքաւոր նամակներու բաքթէթը ստացող նամակատունը նախ ուշադրութիւն պիտի ընէ, որպէս զի բաքթէթը, առասանները ու կնիքները աւրուած չըլլան, պատասխանութեան եզանակին մէջ թերութիւն մը չգտնուի և առաքման գործողութիւնները օրինական տրամադրութեանց համաձայն կատարուած ըլլան։ Երկրորդ, ժամանման նամակատունները բաքթէթը կչհանալ պիտի հաստատեն թէ վրան նշանակուած ծանրութեան կը համապատասխանե՞ն թէ ոչ։ Երրորդ, այս գործողութիւնները աւարտելէ ետքը, ստացող նամակատունը բաքթէթը պիտի բանայ և արժէքաւոր նամակները զատ զատ պիտի քննէ։ Այս գննութիւնը անպատճառ երկու պաշտօնեայ պիտի կատարեն։ Նախ պիտի նային թէ այդ նամակներուն թիւը, գնահատուած արժէքը և հասցէները առաքմանց օրագրութեան արձանագրութեանը համապատասխան են թէ ոչ։ յետոյ պիտի քննեն թէ պահարաններուն ու կնիքներուն վրայ աւրուած կամ ճնշում բանեցուցուած ըլլալու նշան մը կայ թէ ոչ։ Ապա նամակները զատ զատ պիտի կշռուին՝ հաստատելու համար թէ արձանագրութեանց կը համապատասխանե՞ն թէ ոչ։ Չորրորդ, քննութեան պահուն եթէ առաքման օրագրութեան մէջ արձանագրուած նամակ մը երեւան չելլէ՝ և կամ արձանագրութեանց մէջ պակաս մը կամ թերութիւն մը տեսնուի, այդ պարագային արձանագրութեան պակաս տեղերուն վրայ ընթեռնելի կերպով պիտի գծուի գրչով և վրան հարկ եղած սրբագրութիւնը պիտի կատարուի. ապա պաշտօնեաները պիտի ստորագրեն առաքման օրագրութիւնը։

Յօդ 17.— Առաքման օրագրութեան վրայ հարկ եղած սրբագրութիւնը կատարելէ ետքը, ստացող նամակատուն պաշտօնեաները իրենց կատարած քննութեան արդիւնքը պարունակող տեղեկագիր մը պիտի պատրաստեն և զայն նոյնութեամբ պիտի արձանագրեն մասնաւոր տոմարին մէջ։ Յետոյ, առանց ժամանակ անցընելու, այդ տեղեկագիրը առաքող նամակատուն պիտի ղրկեն՝ յանձնարարելով. նաև անոր մէկ պատճէնը հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան պիտի ղրկեն։

Յօդ. 18.—Արժէքաւոր նամակներու բաքթէթին վրայ տեսնուած թերութիւնը ու աւրուած վիճակը եթէ պատասխանատուութիւն առաջ բերող վիճակի մէջ է, ստացող նամակատունը երկու օրինակ տեղեկագիր մըն ալ պիտի պատրաստէ. առոր մէկ օրինակը՝ բաքթէթ թուղթին, պահարանին, առասանին ու կնիքներուն հետ անյապաղ պիտի ղրկէ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան, իսկ միւս օրինակը նոյն նամակատան պաշտօնեային միջոցաւ պիտի պահուի։ Վերոգրեալ տեղեկագիրները պիտի արձանագրուին նամակատան մէջ պահուած մասնաւոր տոմարին մէջ։

Յօդ. 19. — Արժէքաւոր նամակները երբ ժամանեն, ստացող նամակատունը անոնց վրայ պիտի կնքէ պաշտօնական կնիքով՝ ցոյց տուող անոնց ժամանման թուականը։

Յօդ. 20.— Արժէքաւոր նամակները երբ ժամանեն, առաքող ու ստացող նամակատուներուն անունները, հասցէն և նամակին գնահատուած արժէքը ու ծանրութիւնը պիտի արձանագրուին մասնաւոր տոմարի մը մէջ։

Յօդ 21.— Արժէքաւոր նամակները ստացող նամակատան կողմէ կարելի եղած արագութեամբ տէրերուն կը բաշխուին։ Հասցէին տէրերը, եթէ անձամբ ծանօթ չեն նամակատան պաշտօնեաներուն, պարտաւոր են իրենց իսկութիւնը հաստատել. հակառակ պարագային անոնց նամակ չի կրնար տրուիլ։ Արժէքաւոր նամակը երբ հասցէին տիրոջը յանձնուի, ընկալագիր մը անոր ստորագրել կամ կնքել կը տրուի։ Այդ նամակները, ըստ օրինի և ստորագրութեան կամ կնիքի փոխարէն հասցէին տիրոջը յանձնուելէ ետքը, նամակատունները որ և է պատասխանատուութիւն չեն ստանձներ։

Յօդ 22.— Եթէ իրարու մէջ թղթատարական փոխանակութիւն ունեցող երկու նամակատուններէն մէկէն միւսը ժամանող արժէքաւոր առաքումները լաւ փաթթուած ու կապուած չեն և կամ վնասուած են, նամակին վիճակը ըստ կարելւոյն պահպանելով, նորէն կը փաթթուին ու կը կապուին. յետոյ ըստ օրինի հարկ եղած գործողութիւնը կը կատարուի։ Այդ տեսակ պարագայ մը երբ պատահի, նոյն առաքումները, կապուելէ առաջ ու ետքը, կը կշռուին, և եթէ ծանրութեան մասին բաւական տարբերութիւն մը տեսնուի, երկու կշիռներն ալ կը նշանակուին նամակին պահարանին վրայ։

Յօդ. 23.— Եթէ առանց անդիմադրելի հարկեցուցիչ պատճառի, արժէքաւոր նամակները բոլորովին կորսուին, վնասուին կամ գողցուին, նամակին գնահատուած արժէքը կը հատուցուի զրկողին և կամ, եթէ ուզէ, անոր որուն հասցէին ուղղած է։ Կորուստը կամ վնասը եթէ մասամբ է, ատոնց իսկական քանակութեանը համաձայն հատուցում մը պիտի կատարուի։ Միայն թէ այդ վնասը կամ կորուստը առաքողին սխալին կամ անհոգութեանը հետեւանք ըլլալու չէ. նաև հատուցումն ալ գնահատուած արժէքէն աւելի ըլլալու չէ։ Այդ հատուցումը կորուստը հաստատուելէն ետքը և անպատճառ ազէսագրին թուականէն սկսեալ մինչև ինքնուրմէկ օր կը վճարուի. եթէ կորուստը և վնասը հարկեցուցիչ պատճառներէ առաջ եկած ըլլալու մասին անհամաձայնութիւն ծագի չանգրգռուողներուն միջև. հատուցման վճարումը վճիռին արձակումէն ետքը կը թողուի։

Յօդ. 24.— Վերոգրեալ յօդուածին մէջ նշանակուած պատճառներու բերմամբ տրուելիք խնդրագիրները պէտք է մատուցուին նամակը յանձնուելու թուականէն մինչև մէկ տարի։ Այդ պայմանաժամէն ետքը նոյն կարգի խնդրագիրներ անզօր պիտի ըլլան։

Յօդ. 25.— Այն արժէքաւոր նամակներուն համար, որոնք ինչ պատճառով ալ ըլլայ տէրերուն չեն կրցած յանձնուիլ, տեղեկութիւն պիտի հաղորդուի առաքող նամակատան, որպէս զի, պատկանեալ նամակատունը իմաց տայ նամակը զրկողին։ Եթէ այս վերջինը մինչև երկու ամիս տեղեկութիւն չտայ առաքող նամակատան, այդ պարագային ստացող նամակատունը ատոնց մասին հարկ եղածը ի գործ պիտի դնէ՝ քոլիքոսթաներու նկատմամբ եղած տրամադրութեանց համաձայն։

Յօդ. 26.—Արժէքաւոր նամակ զրկողները կրնան այդ նամակները նամակատուններէն ետ առնել և կամ անոնց հասցէները փոխել։ Այդ մասին տրուած խնդրագիրները զրկողին վարիքին համաձայն թղթատարով կամ հեռագրով կը հաղորդուին՝ ծախքը առնելու պայմանով, սակայն զրկողը պէտք է ամէն պարագայի մէջ ցոյց տայ յանձնումի ընկալագիրը և իր իսկութիւնը հաստատէ։ Նամակները եթէ նորէն զրկումին կամ վերադարձումի, է. յօդուածին մէջ նշանակուած համամատական վարձքը նորէն կը գանձուի։

20 ճէմազի-իւլ-Ախէր 1325
18 յուլիս 1323

Բ. ՄԱՍ

Քոլի-բոսթաներ

Յօդ. 1.—Ծանրութիւնը քառասուն քիլոն և ծանրը Ը. յօդուածին մէջ նշանակուած քանակութիւնը չանցնող առարկաները, եթէ տէրերը գին մը սահմանեն, իբրև արժէքաւոր, և հակառակ պարագային իբրև պարզ քոլի-բոսթայ կը փոխադրուին։

Յօդ. 2. Քոլի-բոսթաներու վրայ հասցէն, քաղաքը, գիւղաքաղաքը ընդունողին անունը, մականունը, արհեստը, և եթէ կարելի է փոխադրողին անունը ու բնակարանին թիւը պիտի նշանակուին։ Այս հասցէն թուղթերէն պիտի գրուի։ Տէրերը եթէ ուզեն կրնան իրենց յաւելուած ֆրանսերէն և կամ ուրիշ լեզուաւ մէն ալ գրել։ Այն քոլի-բոսթաները որոնց հասցէները մատիտով և կամ բառերուն սկզբնատառերը միայն գրուած են, պիտի չընդունուին։

Յօդ. 3.— Տէրերը պարտաւոր են այնպէս մը կապել քոլի-բոսթաները որ անոնց պարունակութիւնը պէտք եղածին պէս պահպանուի, փոխադրութեան ատեն չաւրուի և կամ իսկական վիճակը առանց վնասելու կարելի չըլլայ բանալ։ Հեղուկ նիւթերը պէտք է զոյգ ամաններու մէջ դնել. ատոնց առաջինը չիր. սրուակ, ապակիէ ման ու տուփ և երկրորդն ալ մետաղէ կամ փայտէ տոկուն տուփեր պէտք է ըլլան երկաւ ամաններուն պարագ մնացած մասն ալ փայտի աչեղով, կամ բամբակով և կամ այդ կարգի առարկաներով պէտք է լեցուին։

Յօդ. 4.— Քոլի-բոսթաները, կապուելէ առաջ, նամակատանց մէջ պիտի քննուին. ատոնցմէ արժէքաւորները անպատճառ պէտք է կնքուին զրկողին անունը կամ մասնաւոր մէկ նշանը կրող կնիքով, իսկ անարժէքները կնքուիլը զրկողին կամքին թողուած է։ Ատոնց ամէնքը նամակատան կնիքով կամ կապարէ դրոշմովը պիտի կնքուին։

(Շարունակելի)

ՕՐՕՐՈՑԸ

Տիկինները նոր վէպ մը պիտի կարդան անշուշտ ՕՐՕՐՈՑԸ. վէպը ինչ արժէք ունի սակայն իրականին առջեւ երբ անիկա ապրուած կեանքը կը պատկերացնէ իր ամենանուրբ երանգներով։ Օրօրոցէն պէտք է սկսի կրթութիւնը, ա՛յս է անաւասիկ մարդկային յառաջդիմութեան ու երջանկութեան միակ սկզբունքը, որուն ընթանալու և իրենց զաւակներուն երջանկութիւնը ապահովելու համար ամէն ծնողք պէտք է ուներ, հանրահռչակ ընկերաբան տիկին Ուռուսովի խիստ հեղինակաւոր գրուած սա գիրքը՝

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐՕՐՈՑԷՆ ՊԱՐՏԻ ՍԿՍԻ.

Ամէն տուն ուր մանուկ մը կայ և որուն երջանկութիւնը օրուան խնդիր է ծնողացը համար, պէտք է այս գիրքը դրուած ըլլայ անոր օրորոցին գլուխը։ Այս թանկագին առաջնորդը գաղիերէնէ մաքուր աշխարհաբար հայերէնի վերածած է ծանօթ հրապարակագիր Վարդան էֆ. Թուլմասեան և որ հակառակ իր ընդարձակ ծաւալին և մաքուր տպագրութեան հինգ դրուշի չաս անչան գինով մը կը ծախուի փոքրակազմ և մեծաքանակ խմբագրատուս։

Գաւառներէն եղած խնդրանքներուն դիրութիւն մը ընծայելու համար առաքումի ծախքն ալ մեր վրայ է, որով կը բաւէ հինգ դրուշի թղթադրոշմ խրկել, ստանալու համար այս չանկան և հրահանգիչ գիրքը։

ՁՈՒԿԸ ԾՈՎԷՆ ԴՈՒՐՍ

Կաղմով վատառողջ, Ջիղերով տրկար,
Մեծ ու փոքրերուն յաւէտ օգտակար,
Բուժիչ, կազդուրիչ դեղ մը անուանի
Եթէ կայ՝ ձկան զուտ իւղն է անի.
Եւ հրաշագործ այդ ձուկն է Մօրուն.
Իր իւղն ըմպողը կը դառնայ կորուն։
Կուտայ ախորժակ, ուժ, քուն, և իսկոյն,
Կարմրին այտեր խնձորի հանգոյն։
Բայց աւաղ որ իւղին այդ Մօրի ձրկան,
Անխարդախը հոս՝ ծախողներ քիչ կան...
Լաւագոյն տեսակն անոր, քաղցրահամ,
Շուէյտի եղերէն չլսակ, այս անգամ,
Բերել տուած է Լեւոն Կիւմիւշեան,
Որ՝ ոնթացքին մէջ այս ներկայ ձմրան,
Իր դեղարանի յանձնորդը ամէն
Ուշադնուն չափ գան, առնեն ու խրմեն։
Եւ-ինչպէս ամրան հեղինակիչ տաքուն
«Միքսատպան»ով գրած անուշ քուն-
Ձմրան ցրտաչունչ խիստ օրերուն ալ
Կարենան առողջ կենցաղ ունենալ.
Եւ միշտ ստիպուին միայն դիմելու,
Առ Լեւոն Կիւմիւշեան ի Զարյը-Դաքու։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԾԱՆՈՒՑՄԱՆՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Սիրքէէի Թրամվայի ճամբուն վրայ, Քիւչիւք Իսմայիլ փաշա խան, թիւ 12, ուր կրնան դիմել ծանուցման տէրերը և բանակցիլ իրենց ծանուցումներուն համար։

ՄԱԼԻՊԷ ՆԵԶԱՐԷԹԸ ՃԵԼԻԼԻՍԻՆ

Միւզայէտ միւտաէթի էվվէլէն իսկ գրլրնան խիւտավէնտիկեար վիլայէթի տախիլինէ Ավարդ գազասրնին զէյթունն էօչրիւ 402000 զրուշտա թաիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իտէրէք, քեանունը էվվէլին 10ընճը կիւնու գարտատէսի քէշիսէ գրլրնմը վէ չէնը մէգիւրրն 11ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն էյյամը թաթիլիյէ միսթէնա օլմագ իւզրէ նիզամէնա մուայէն օլան 6 կիւն խիթամընտա իհալէի գաթիյէսինին իհրաար մուգարրէր պուլունմուշ օլմասըյլա պունա թաիպ օլ ունլարրն՝ մահապիսէ վէ եախսա Մարիյէ Ֆազիլէի ճէլիլէսինտէ Ալար վէ Բուսումաթ իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմիլէրի իլան օլունուր։ 3—1

11 քեանունը էվվէլ 323

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹՈՐԹՈՆԸ
ԳՐԵՑ
ԲՍԱՎԻԼ ՅԸ ՄՕՆԹԻԼԻՆ

— 117 —
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԴԵԲԹ

ՎԱՅՐԱԳ ԿԻՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ՄԱՐԴԸ

Ժէ.

Ցնծրէնը շարունակելով,

— Հանգուցեալ բժշկապետը յղութեան նշաններ տեսած էր անոր վրայ և յոյս յայտնած էր թէ ծննդաբերութենէն ետք մեծ հաւանականութիւն կար որ վերստանար իր իմացական պայծառութիւնը։ Ձէյմս դողդոջուն ձայնով մը,

— Լսել է եղբայրը իրենց տունը տարած է խեղճ աղջիկը։

— Այո՛, աւելի լաւ խնամուելու համար հոն տարաւ։

— Ո՞ւր է արդեօք տուներնին։

— Սիռք փողոց։

— Երախտագիտութիւնս կը յայտնեմ ձեր տուած թանկագին տեղեկութեանց համար, ըսելով Ձէյմս մեկնեցաւ Օգթավի հետ և կառապանին հրամայեց Սիռք փողոց առաջնորդել զիրենք։

Անուէի տան առջեւ հասնելուն Ձէյմս ըսաւ Օգթավի,

— Պարոն, հիմա ազատ էք այլեւս, ես մինակս վեր պիտի ելլեմ, համոզուեցայ որ դուք տասխոս մը չէք եղեր։

— Վատահ եղէք պարոն որ չեմ կրնար զձեզ առանձին ձգել, որովհետեւ այս վէպը զիս ալ շատ հետաքրքրած է, մանաւանդ որ կը յուսամ որ ձեր մօտը կենալով ձեզի ծառայութիւն մը մատուցանելու հարկին մէջ կը գտնուիմ, հիմա ես ձեզի հոս կ'ըսպասեմ։

Ձէյմս ապարանքին դուռը զարկաւ և հարցուց թէ հո՞ս է Պարոն տը Նօէլ։

Դռնապանը պատասխանեց,

— Ոչ պարոն հոս չէ, վաղը կէս օրէ վերջ միայն պիտի վերադառնայ։

Ձէյմս շատ տխրեցաւ այս պատասխանին վրայ և ըսաւ,

— Դէթ չէ՞ կրնար Օր. Անուէն տեսնել։

— Օր. տը Նօէլ հոս չէ, նոյն իսկ Բարիզի մէջ ալ չէ։

— Օր. տը Նօէլ հիւանդ է, այնպէս չէ՞։

Դռնապանը պատասխանեց թէ պատուիրուած է իրեն այս մասին մէկուն բացատրութիւն մը չտալու։

— Եթէ Պարոն Կոմսը տեսնել կ'ուզէք վաղը ցերեկ հրամմեցէք. եթէ կուզէք կանխաւ իմացնել ձեր այցելութիւնը ձեր այցաքարտը ձգեցէք։

— Ոչ, հարկ չկայ, որովհետեւ Պարոն Կոմսը զիս անձամբ չճանչնար, միայն բարով ես վաղը կուգամ։

* * *

Ժիւլ Բարան տեսնուելէ վերջ Անարէի հետ քաշուեցաւ իր սենեակը։ Անարէ իրերու այս վիճակը տեսնելով չատ զարմացաւ, մէկը որ օր մը առաջ զինքը տեսած էր և չտեսնելու զարկած էր, այսօր զինքը ազատելու խօսք տուած էր իրեն։

«Արդեօք ի՞նչպէս եղեր է որ բժիշկը հոս է եկեր, ի՞նչ գործով հոս յայտներ է մտնել, զիս ազատելուն մէջ շա՞հ մը կայ արդեօք իրեն համար։»

Այսպէս կը մտածէր Անարէ, և այսօրինակ հարցումներ կ'ուղղէր ինքզինքին, առանց սակայն բնական պատասխան մը գտնելու։

Իրիկուան ժամը վեցին հսկող կինը իրեն ճաշը բերելէ վերջ զայն քնացած կարծելով առանց բան մը ըսելու դուռը գոցեց դնաց։

Մէկ քանի վայրկեան վերջ Անարէ ելաւ և քիչ մը զօրանալու համար ախորժակով կերաւ իրեն բերուած կերակուրը և սպասեց որ հաստատութեան մէջ պտտողները քաղողները պառկին։

Տօքթօր Ժիւլ Բարան իր երեկոյեան սպասարկութիւնը ըրաւ ամէն խցիկները զատ զատ այցելելով և գնաց իր դիտողութիւնները հաղորդեց Տօքթ. Թայվիլի որ զինքը տեսնելով,

— Մէյ մը սա պայմանագրութիւնը չարագրէ՛ք։

Ժիւլ Բարան հաճոյակատար ձեւերով,

— Ինչո՞ւ այսչափ կ'ուսապարէք, երբ կատարելապէս առողջանաք այն ատեն կը գրենք կը լմնայ։ Ես արդէն ընդունած եմ ձեր առաջարկութիւնը և իմ պաշտօնս կը կատարեմ հարկ եղած կերպով, հանգիստ եղէք այդ մասին։

Տօքթօր Թայվիլ համոզուելով, այլ եւս չպնդեց։

— Մինչեւ կէս գիշերը երկու ժամ ուցած հսկողութիւն կը կատարէր հիւանդանոցին մէջ, Անարէ անհամբերութեամբ կը սպասէր որ հսկողները իրենց սենեակը քաշուին։

Կարուելիք երկաթը չորս սանթիմէթր հաստութիւն ունէր։ Անարէ մէկուկէս ժամ աշխատելէ ետք երկաթին կէսը կտրած էր։ Այս չափը այս գիշերուան համար։

Յաջորդ առտու երբ Տօքթ. Ժիւլ Բարան, որ սովորական այցելութիւնը տալու եկաւ, Անարէ ոտքին ձայնէն իմանալով, անկողնէն ելաւ։

Ժիւլ Բարան իր օգնականին,

—Նոր բանի մը պէտք չի կայ, հին դեղերը չարունակեցէք յանձնարարեց, տեսնելով որ Անարէ բոլորովին ապաքինած էր և միայն գիշերային ախտութիւնը ժամգունած էր իր դէմքը։

Մօտաւոր փրկութեան մը յոյսը առողջացուցած էր Անարէն։

(Շարունակելի)

ԿԱՐԴԱԼԸ Կ'ԱՐԺԻ. — Պոլիս Պահէ գարու Մէյտանեանը փողոց թիւ 21 Լեւոն Կարապետեանի վաճառատունը կը գտնուի կաներու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ մետաքս-բուրդ բամպակ եւայլն։ Ամէն տեսակ բլիւ, գրէթօն և քրէբ պասմաներ, գորգեր և մուշամպաներ, բուրդ և թանթիլ վարագոյներ, պրոտրրի սթօրներ, թիւլ և պատրաստ վարագոյրներ, ընտիր պատի թուղթեր, սեղանի ծածկոցներ և սեղանի մուշամպաներ։ Խիստ ժան գիներով։ Այս բոլոր բուսածները հաստատելու համար, կը բաւէ միայն նոյն վաճառատունը այցելել։ 20—12

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ